

«Самұрық-Энерго» АҚ басшылығының 2021 жылғы қызметінің нәтижелері туралы есебі

2022 жыл

Мазмұны

<u>1. Топқа шолу</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>2. Макроэкономикалық факторлар</u>	3
<u>3. Тариф саясаты</u>	6
<u>4. Өндірістік көрсеткіштер</u>	7
<u>5. Есептік кезеңдегі негізгі оқиғалар</u>	12
<u>6. Компания дамуының негізгі бағыттары</u>	15
<u>7. Есеп саясатының қағидаттары</u>	17
<u>8. Қаржы-экономикалық көрсеткіштер</u>	17
<u>9. Құрылған және бөлінген экономикалық құн</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>10. Компания қызметінің түрлерін мемлекеттік тарифтік реттеу</u> ..	Ошибка! Закладка не определена.
<u>11. Стратегиялық НҚ-ні орындау</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>12. Күрделі шығындарға жасалған талдау</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>13. Өтімділік және қаржылық тұрақтылық көрсеткіштері</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>14. Шартты және шарттық міндеттемелер мен операциялық тәуекелдер</u> ..	Ошибка! Закладка не определена.
<u>15. Салыстырмалы талдау (бенчмаркинг)</u>	Ошибка! Закладка не определена.

1. Топқа шолу

Жұмыс істеп тұрған өндірістік қуаттарды жаңғырту және жаңаларын енгізу бойынша ұзақ мерзімді мемлекеттік саясатты әзірлеу және іске асыру мақсатында 2007 жылы 18 сәуірде құрылтайшылардың жалпы жиналысының шешімімен «Самұрық-Энерго» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – Қоғам) құрылды. Қоғамның құрылған сәттегі құрылтайшылары «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» АҚ мен «ҚазТрансГаз» АҚ болды. Қоғам 2007 жылы 10 мамырда Алматы қаласында тіркелді.

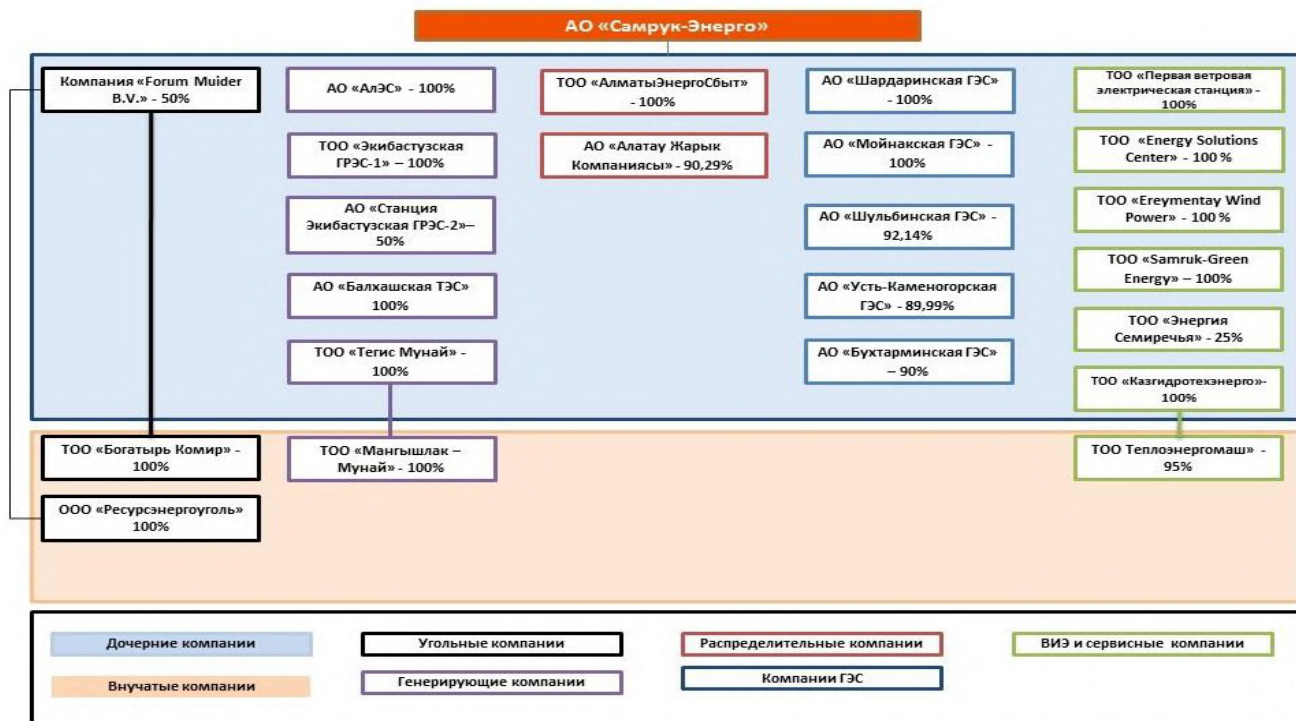
2008 жылы 3 қарашада «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» АҚ мен «Қазына» орнықты даму қоры» АҚ-ны біріктіру арқылы жүргізілген қайта құру нәтижесінде «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» АҚ-ның құқық мирасқоры болып табылатын «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ Қоғамның акционері болып белгіленді.

Қазіргі кезде Қоғам энергиямен жабдықтау бойынша тиімділігі жоғары жүйені қалыптастыратын, сондай-ақ Қазақстанның барлық салаларының орнықты дамуын қамтамасыз ететін халықаралық энергия балансына ойдағыдай интеграцияланған аса ірі көп бейінді энергетикалық холдинг болып табылады.

Топ қызметінің негізгі түрлері көмір, көмірсутек және су ресурстары негізінде электр энергиясын, жылу энергиясын және ыстық суды өндіру, оны халыққа және өнеркәсіптік кәсіпорындарға сату, электр энергиясын тасымалдау, желідегі электрді техникалық бөлу, су электр станциялары мен жылу электр станцияларын салу, жаңартылатын энергия көздерін салу және пайдалану, көмір өндіру, сондай-ақ су электр станцияларының мүлктік кешендерін жалға алу болып табылады.

Қоғам активтерінің құрамында аса ірі өндіруші компаниялар бар, олардың қатарында Екібастұз ГРЭС-1 және ГРЭС-2 сияқты ұлттық маңызы бар, сондай-ақ Алматы өңірінде электр және жылу энергиясын өндіретін өңірлік маңызы бар станциялар бар; СЭС Ертіс каскадына, сондай-ақ еліміздің оңтүстік өңірлерінің СЭС-іне (Шардара СЭС және Мойнақ СЭС) кіретін республиканың негізгі су электр станциялары да бар. Сонымен қатар Қоғамның активтерінің құрамына өңірлік тарату желілері мен Алматы өңірінің өткізуші компаниясы мен Қазақстандағы көмір өндіретін ең ірі кәсіпорын – «Богатырь Көмір» ЖШС кіреді. Кәсіпорын Топтың және Қазақстанда, Ресей Федерациясында орналасқан үшінші тараптардың да өндіруші объектілеріне көмір жеткізеді.

«Самұрық-Энерго» АҚ активтерінің ағымдағы құрылымы:

2. Макроэкономикалық факторлар

Өткен 2021 жыл COVID-19 вирусының әлемде, оның ішінде Қазақстан Республикасында да таралуы салдарынан орын алған қолайсыз экономикалық жағдайдың тұрақталуымен сипатталады. Коронавирустың қайта өршуіне қарамастан, әлемдегі іскерлік белсенділік қалпына келуде, бірақ қызметтерге қарағанда өнеркәсіп баяу қарқынмен өсуде. Өнеркәсіптік өндіріс, бұрынғыдай, жеткізілім тізбегінің бұзылуымен, энергия бағасының тез өсуімен, сондай-ақ материалдар мен жұмыс күшінің жетіспеушілігімен тежеледі, бұл әлемдік нарықтардағы сұраныс пен ұсыныс арасындағы теңгерімсіздікпен бірге жаһандық инфляциялық фонды күшейтеді, нәтижесінде 2021 жылы ЕО елдеріндегі, АҚШ, Қытай және басқа елдердегі мақсатты мәндерге қатысты нақты инфляцияның жоғарылауы байқалды.

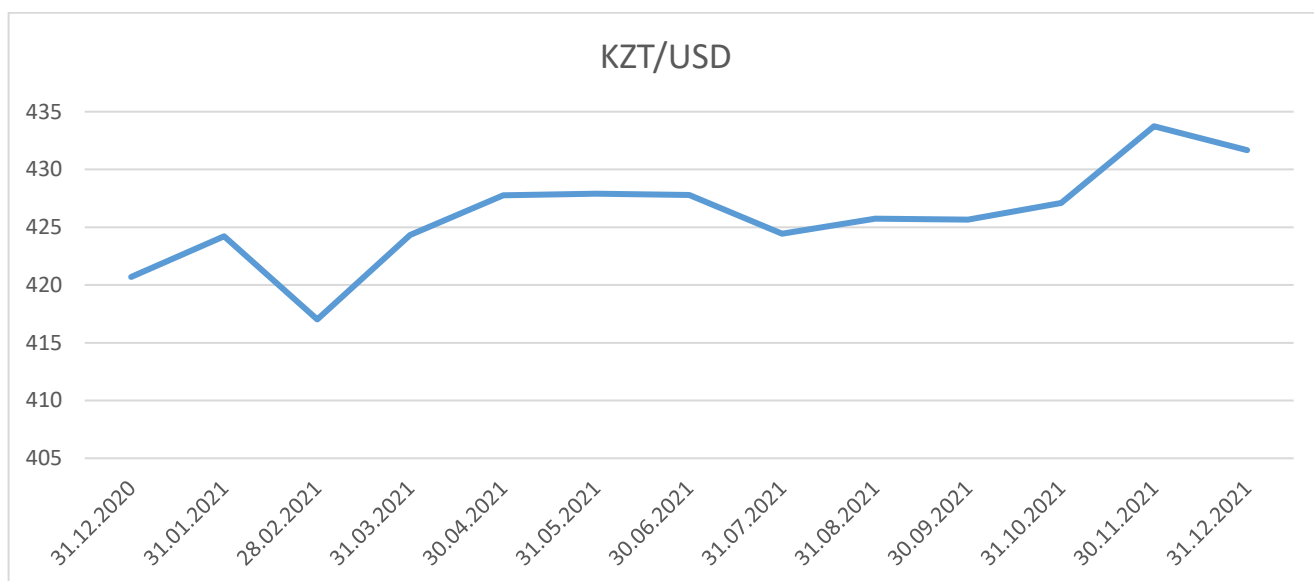
Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар жөніндегі агенттігі Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша, инфляция 2021 жылдың желтоқсанында 0,6%-ды құрады (2020 жылғы желтоқсанда - 0,9%). Жылдық инфляция 8,4% деңгейінде қалыптасты (2020 жылғы желтоқсанда – 7,5%). Инфляция құрылымында азық – түлік тауарларына бағалар жылдық мәнде 9,9% – ға, азық-түлік емес тауарларға - 8,5%-ға, ақылы қызметтерге - 6,5%-ға өсті. 2021 жылғы желтоқсанда халықтың сауалнама нәтижелері бойынша бір жылдан кейін күтілетін инфляцияның сандық бағасы 10,3%-ды құрады.

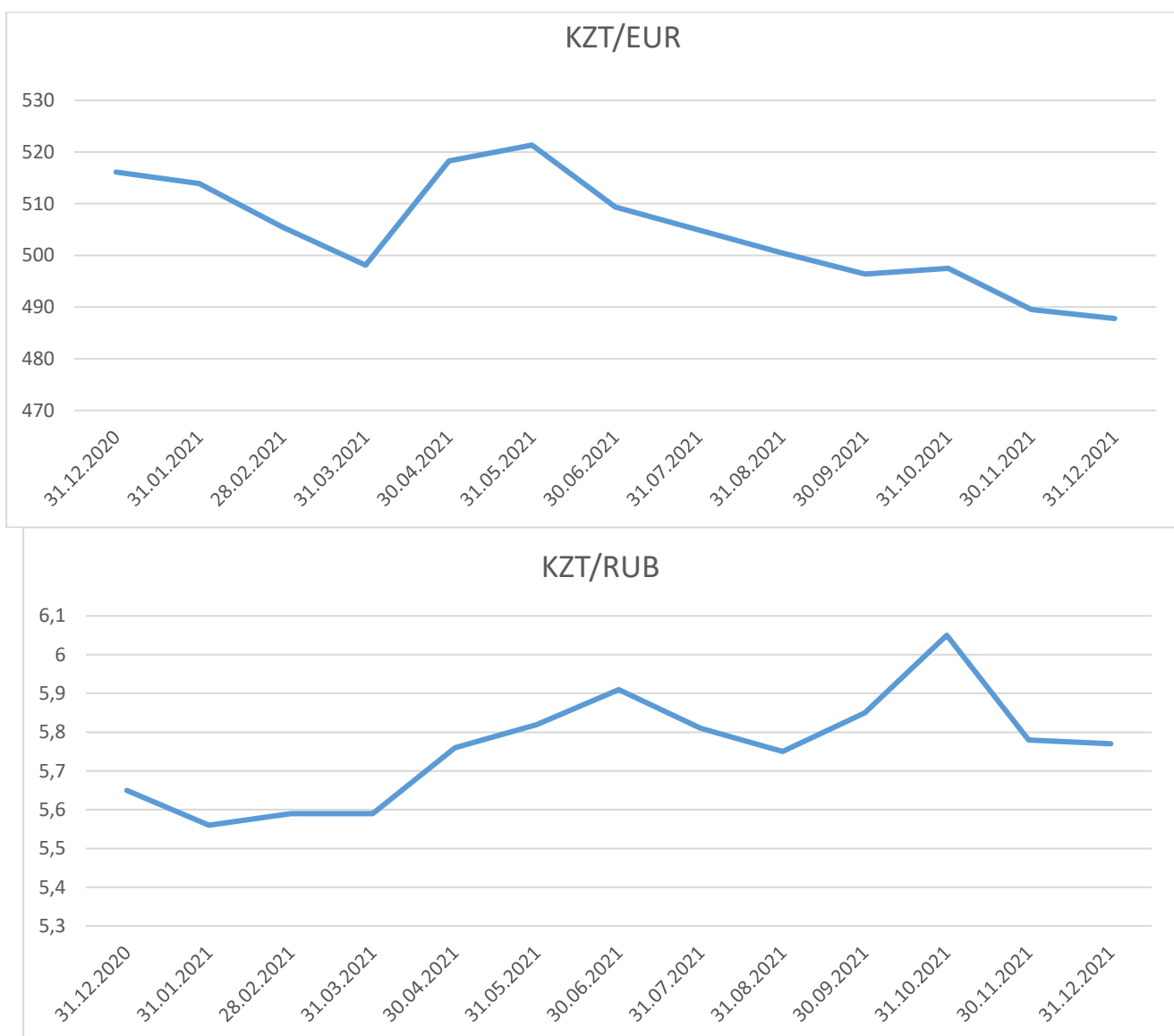
Ақша-кредит саясаты бөлігінде 2021 жылғы 25 қазанда Ұлттық банк базалық мөлшерлемені 9,5%-дан 9,75%-ға дейін арттыру туралы шешім қабылдады. Шешімнің негізгі факторлары сақталып отырған проинфляциялық қысым болды, оның нәтижесінде инфляция, әлемдік тауар нарықтарындағы бағалардың өсуі, сауда бойынша әріптес елдердегі инфляцияның жеделдеуі және инфляциялық болжамның жоғары деңгейі Ұлттық банктің болжамдарынан жоғары қалыптасты. 2021 жылғы 6 желтоқсанда Ұлттық банк базалық мөлшерлемені жылдық 9,75% деңгейінде сақтау туралы шешім қабылдады. Базалық мөлшерлеме бойынша шешім экономикадағы қалыптасып отырған инфляциялық процестерді ескере отырып қабылданды.

2021 жылғы желтоқсанда теңгенің биржалық бағамы бір АҚШ доллары үшін 431,20 – 436,36 теңге диапазонында өзгерді. 2021 жылғы желтоқсанның соңында теңгенің АҚШ долларына биржалық бағамы бір айда 0,6% - ға нығайып, бір АҚШ доллары үшін 431,80 теңгені құрады.

Валюта бағамдарының өсу көрсеткіші:

	31.12.2020 жыл	31.12.2021 жыл	%
KZT/USD	420,71	431,67	103%
KZT/EUR	516,13	487,79	95%
KZT/RUB	5,65	5,77	102%

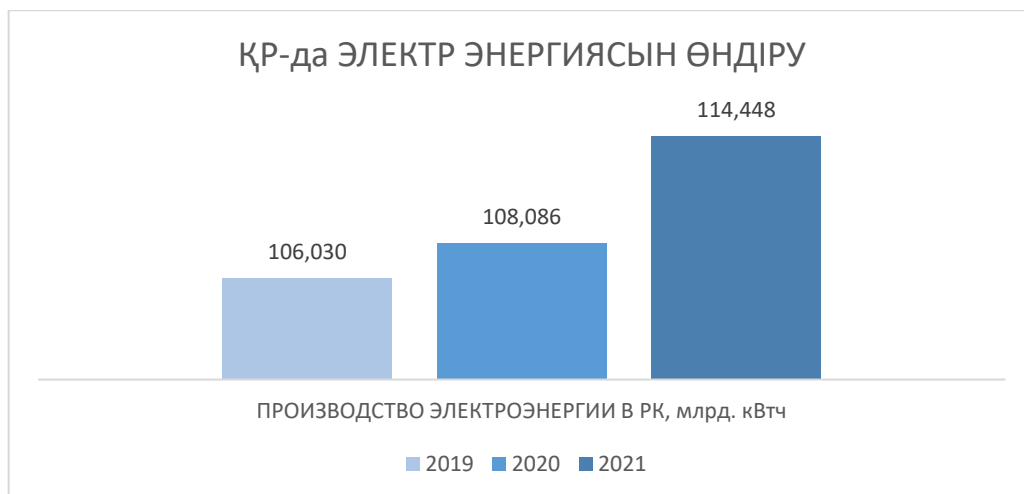

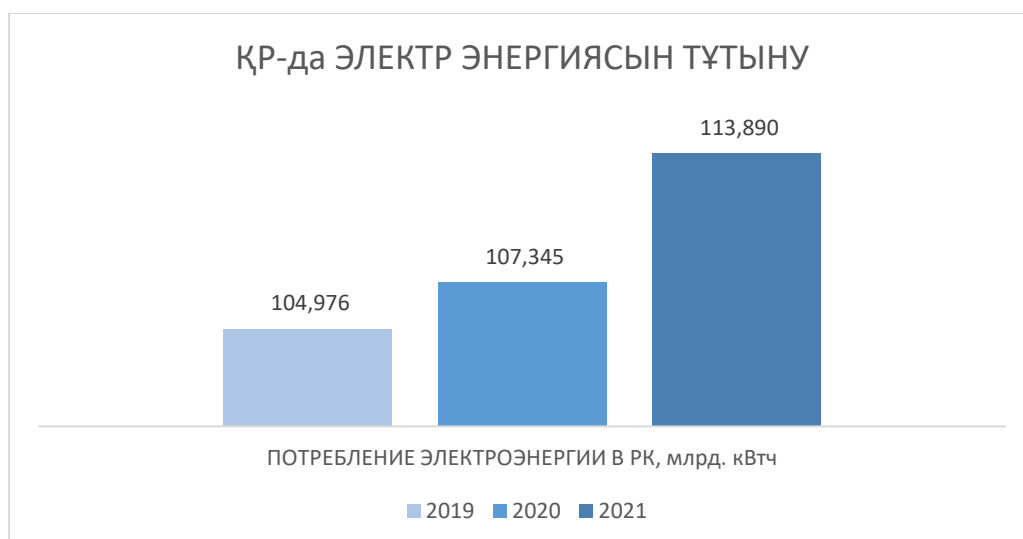
Жүйелік оператордың деректері бойынша ҚР электр станциялары 2021 жылы 114 447,9 млн. кВтс электр энергиясын өндірді, бұл 2020 жылдың осы кезеңінен 5,8%-ға көп. Қазақстан БЭЖ-інің барлық аймақтарында өндірудің ұлғаюы байқалды.

2021 жылғы қаңтар-желтоқсанда 2020 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда Ақмола, Жамбыл, Қызылорда және Түркістан облыстарында электр энергиясын өндіру (өсім 15% және одан жоғары) айтарлықтай өсті. Сонымен қатар, электр энергиясын өндірудің төмендеуі Ақтөбе, Алматы, Шығыс Қазақстан, Қарағанды, Қостанай, Солтүстік Қазақстан облыстарында байқалды.

Қазақстанның СЭС нысандарында электр энергиясын өндіру 365,9 млн.кВтс (14,19%) азайды. Станциялардың жұмыс режимі су шаруашылығы балансымен және гидрологиялық жағдаймен анықталды.

Жүйелік оператордың деректері бойынша, 2021 жылғы қаңтар-желтоқсанда республиканың электр энергиясын тұтыну динамикасында 2020 жылдың қаңтар-желтоқсандағы көрсеткіштерімен салыстырғанда 6%-ға өсу байқалды. Сөйтіп, республиканың солтүстік өңірінде тұтыну 5,0%-ға, оңтүстік өңірде 9%-ға және батыс өңірінде 7%-ға өсті.

3. Тариф саясаты

Табиғи монополиялар субъектілері, бәсекелес және қоғамдық маңызы бар нарықтардың субъектілері болып табылатын Топтың еншілес компаниялары мен оның бірлескен кәсіпорындарының операциялық қызметі «Электр энергетикасы туралы», «Табиғи монополиялар туралы» ҚР Заңдарымен және ҚР Кәсіпкерлік кодексімен реттеледі. Тарифтік реттеу энергетикалық компанияның қызметінің түріне байланысты ҚР Ұлттық экономика министрілігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитетінің (бұдан әрі – Комитет) немесе салалық министрлік – Энергетика министрілігінің (бұдан әрі – ЭМ) құзыретіне жатады.

Электр энергиясының тарифтері 2016-2018 жылдар кезеңінде энергия өндіруші ұйымдар (бұдан әрі – ЭӨҰ) үшін бұрын станциялар үшін 2015 жылға бекітілген шекті тарифтер деңгейінде белгіленді.

2014 жылы қабылданған Қазақстанның отын-энергетикалық кешенін (ОЭК) дамытудың 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасының негізінде 2019 жылдан бастап саланы инвестициялардың жеткілікті деңгейімен қамтамасыз етудің тиімді тетігі ретінде қуат нарығы енгізілді, бұл ұзақ мерзімді болашақта нарыққа жағымды әсер ететін болады.

2019 жылдан бастап энергия өндіруші ұйымдар үшін қуат нарығын іске қосуды ескере отырып, мыналар қалыптастырылды:

- инвестициялық жобаларға және негізгі борышты өтеуге арналған шығындарды қамтитын қуатқа арналған шекті тарифтер (инвестициялық жобаларды іске асыру үшін тартылатын кредит қаражаты бойынша);
- электр энергиясын өндіру мен пайда нормасын қамтитын электр энергиясына шекті тарифтер. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2021 жылғы 11 наурыздағы № 76 бұйрығымен «Электр энергиясына шекті тарифтерді бекіту кезінде ескерілетін пайда нормасын, сондай-ақ теңгерімдеуші электр энергиясына шекті тарифтерді бекіту кезінде ескерілетін теңгерімдеуге тіркелген пайданы айқындау әдістемесін» бекіту туралы 2020 жылғы 22 мамырдағы №205 бұйрыққа түзетулер енгізілді.

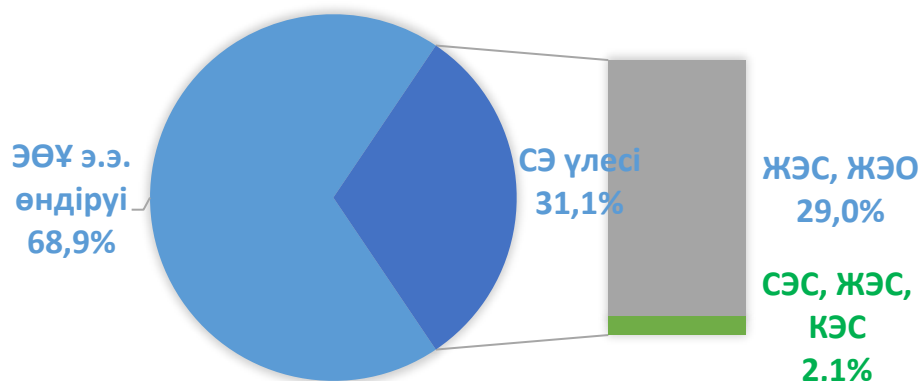
2021 жылғы 1 шілдеден бастап «ЖЭК-ті пайдалануды қолдау туралы» ҚР Заңына сәйкес, ЭӨҰ сатып алатын электр энергиясына шығындарды өтеу мақсатында ЭӨҰ электр энергиясына босату тарифінің құрамында өтпелі үстемеақы тетігі енгізілді. Өтпелі үстемеақыны «ЖЭК-ті қолдау жөніндегі ЕАҚО» ЖШС ҚР-дағы ЖЭК-ті қолдауға жұмсалған шығындар және шартты тұтынушылар болып табылатын ЭӨҰ электр энергиясын босату көлемдері негізінде есептейді. ЖЭК-ке өтпелі үстемеақыны енгізуді ескере отырып, елдің энергия өндіруші ұйымдарының электр энергиясына арналған тарифтер қайта қаралды.

Энергия беруші компаниялар үшін электр энергиясын беруге және бөлуге, жылу энергиясын өндіруге арналған тарифтерді және энергиямен жабдықтауға арналған тарифтерді (ЭЖҰ) Экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитеті реттейді. Комитеттің реттеуі мен бақылауы заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілерге қатаң сәйкестікте жүзеге асырылады.

Тарифтер бойынша шешімдер әлеуметтік және саяси мәселелерге айтарлықтай әсер етеді. ҚР Үкіметінің экономикалық, әлеуметтік және өзге де саясаты Топтың операциялық қызметіне елеулі әсер етуі мүмкін.

4. Өндірістік көрсеткіштер

**ҚР БОЙЫНША 2021 ЖЫЛЫ "САМҰРЫҚ-ЭГЕРГО" АҚ-НЫҢ
ЖАЛПЫ Э.Э. ӨНДІРУДЕГІ ҮЛЕСІ**

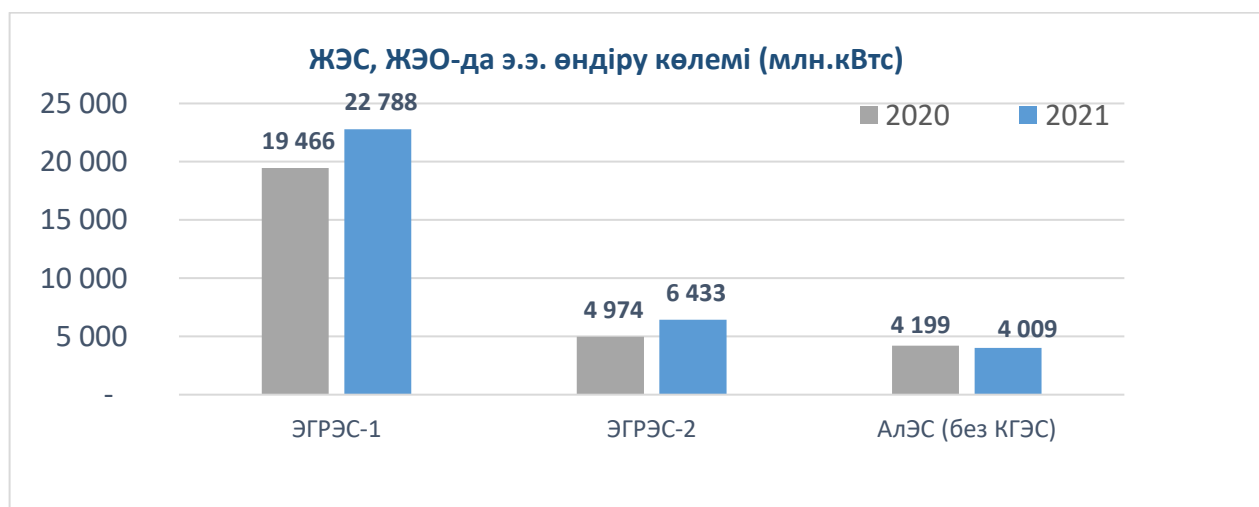
«Самұрық-Энерго» АҚ-ның ҚР бойынша 2021 жылы жалпы электр энергиясын өндірудегі үлесі 31,1%-ды құрады, 2020 жылмен салыстырғанда үлес 2,1%-ға өсті.

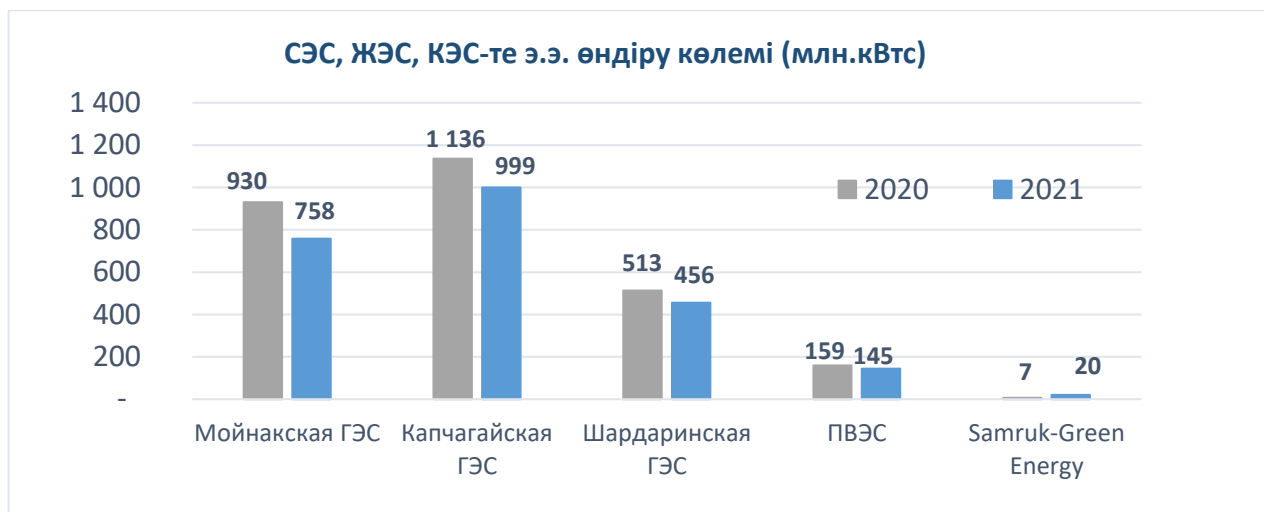
Өндірістік ҚНК (өндірушілерге шаққанда)

ЕТҰ атаулары	2019	2020	2021	2020 ж. салыстыр- ғандағы 2021 ауытқулар	2022 (болжам)	2023 (болжам)
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВтс						
«АлЭС» АҚ	5 397,4	5 335,1	5 008,4	94%	5 165,9	5 165,9
«Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС	18 301,5	19 466,4	22 788,4	117%	20 787,3	20 927,1
«Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ	4 928,5	4 974,2	6 433,4	129%	6 002,0	6 001,3
«Шардара СЭС» АҚ	464,8	513,5	455,8	89%	500,0	537,0
«Мойнақ ГЭС» АҚ	951,5	929,5	758,3	82%	814,0	906,0
«Samruk-Green Energy» ЖШС	3,3	7,4	20,5	278%	20,7	20,7
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	153,3	159,4	144,6	91%	159,0	175,3
«Ereumentau Wind Power» ЖШС					18,0	193,5
«Энергия Семиречья» ЖШС					61,0	243,8
Барлығы	30 200,3	31 385,4	35 609,3	113%	33 527,9	34 170,7
Электр энергиясын сату көлемі, млн кВтс						
«АлЭС» АҚ	4 725,4	4 689,1	4 425,0	94%	4 682,1	4 764,0
«Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС	17 642,5	19 001,0	22 496,1	118%	20 983,8	21 557,4
оның ішінде экспорт	966,6	859,2	400,3			
«Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ	4 689,5	4 809,3	6 336,4	132%	6 016,4	6 121,5
оның ішінде экспорт			191,8			
«Шардара СЭС» АҚ	466,2	521,3	468,0	90%	521,4	570,6
«Мойнақ ГЭС» АҚ	952,3	943,7	780,9	83%	858,6	967,3
«Samruk-Green Energy» ЖШС	3,2	7,2	20,2	280%	19,9	19,9

«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	152,9	159,1	144,3	91%	156,8	174,7
«Егеументau Wind Power» ЖШС			0,0		17,8	191,6
«Энергия Семиречья» ЖШС			0,0		54,4	217,7
Барлығы	28 632,1	30 130,6	34 670,9	115%	33 311,3	34 584,6
Қуатты сату көлемі, МВт						
«АлЭС» АҚ	817,4	872,1	806,1	92%	850,0	850,0
«Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС	501,9	1 556,4	1 565,1	101%	1 827,0	2 187,3
«Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ	846,8	743,3	524,7	71%	870,0	870,0
«Шардара СЭС» АҚ	41,6	47,6	61,0	128%	61,0	61,0
«Мойнақ ГЭС» АҚ	280,9	285,7	291,5	102%	298,0	298,0
Барлығы	2 488,6	3 505,2	3 248,4	93%	3 906,0	4 266,3
Электр энергиясын жеткізу көлемі, млн кВтс						
«АЖК» АҚ	6 961,3	6 837,8	7 649,7	112%	7 638,4	7 868,6
Барлығы	6 961,3	6 837,8	7 649,7	112%	7 638,4	7 868,6
Электр энергиясын сату көлемі, млн кВтс						
«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	6 218,2	6 055,5	6 723,9	111%	6 878,0	7 084,3
Барлығы	6 218,2	6 055,5	6 723,9	111%	6 878,0	7 084,3
Жылу энергиясын өндіру көлемі, мың Гкал						
«АлЭС» АҚ	5 024,5	5 596,4	5 553,8	99%	5 313,4	5 313,4
«Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ	82,8	66,9	76,2	114%	76,0	76,0
«Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС	132,3	155,4	136,0	88%	155,4	155,4
Барлығы	5 239,6	5 818,7	5 766,0	99%	5 544,8	5 544,8
Көмір сату көлемі, млн тонна	44,7	43,4	44,7	103%	44,0	46,3

Электр энергиясын өндіру көлемі 2021 жылы 35 609,3 млн. кВтс құрады, өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 13%-ға немесе 4 223,9 млн. кВтс-ға артық. Өсім негізінен «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС есебінен (ұлғаю 3 322,0 млн.кВтс. немесе 17%-ға) ішкі нарықта және «Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ-да сұраныстың өсуі нәтижесінде (1 459,1 млн.кВтс-ға. немесе 29%-ға) №2 энергия блогының 2020 жылғы 1-тоқсанда жөндеуде тұрып қалуына байланысты.

Алдағы кезеңге болжам:

2022 жылға арналған болжамда **электр энергиясын өндіру көлемі** 2021 жылғы көрсеткіштерге қарағанда біртіндеп азаяды деген болжам жасалды. 2022 жылы электр энергиясын өндіру көлемінің 2 081,4 млн.кВтсағ. азаюы негізінен «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС станциясында электр энергиясын өндіру көлемінің төмендеуі есебінен болмақ.

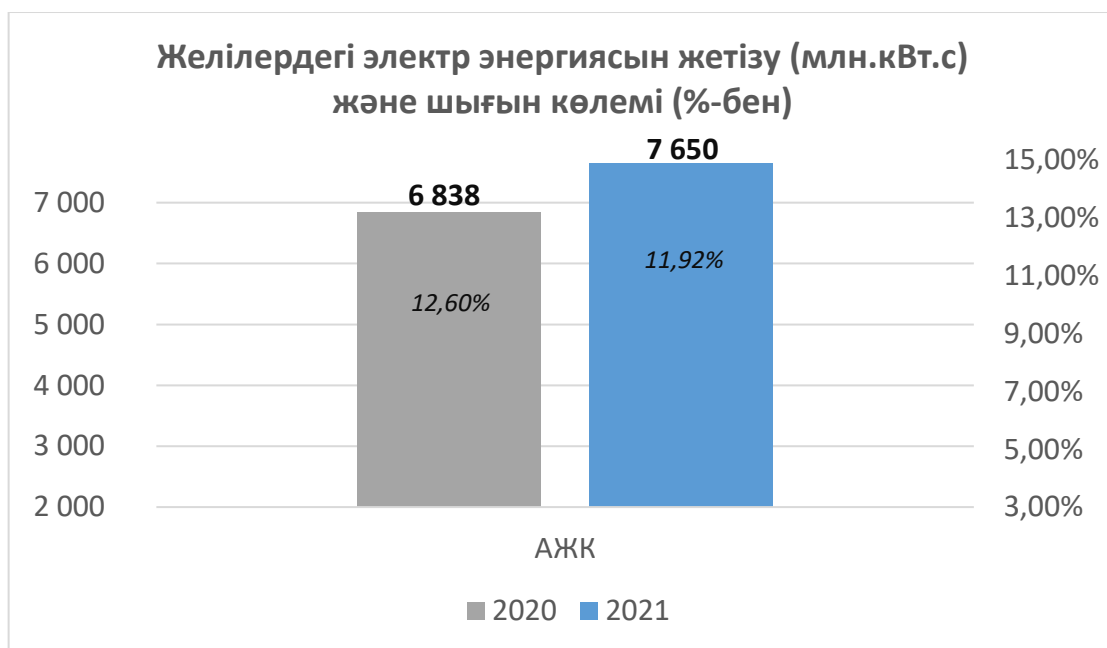
Жылу энергиясын өндіру көлемі 5 766,0 мың Гкал құрады. Өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда есепті кезеңде жылыту кезеңіндегі орташа айлық температураның неғұрлым жоғары болуы нәтижесінде төмендеу (1)%-ды құрады.

Алдағы кезеңге болжам:

2022 жылға арналған жоспарда **жылу энергиясын өндіру көлемі** негізінен «Алматы Электр Станциялары» АҚ-ның жылу энергиясын өндіру көлемінің төмендеуі есебінен 2021 жылға қарағанда 4%-ға азаяды деген болжам жасалды.

Электр энергиясын беру көлемі – «АЖК» АҚ желілері бойынша 2021 жылы 7 650 млн.кВтс құрады, бұл 2020 жылғы фактіден 12% - ға немесе 812 млн. кВтсағ жоғары.

Алдағы кезеңге болжам:

Электр энергиясын жеткізу және тарату көлемі 2022 жылы 2021 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда 0,15%-ға азаяды деп күтілуде.

Энергиямен жабдықтаушы ұйымдарда есепті кезең ішіндегі **электр энергиясын сатудың жалпы көлемі 6 723,9 млн. кВтс құрады**, бұл Серіктестікке қызмет көрсету аймағында электр энергиясын тұтыну көлемінің ұлғаюына байланысты 2020ж. ұқсас кезеңімен салыстырғанда 11%-ға жоғары.

Атауы	<u>нақты 2020ж.</u>	<u>нақты 2021ж.</u>	<u>Ауытқу</u>	<u>%</u>
АлматыЭнергоСбыт				
Тұтынушылар саны, оның ішінде:	<u>869 680</u>	<u>899 134</u>	<u>29 454</u>	<u>3%</u>
<i>тұрғындар</i>	<u>835 509</u>	<u>862 980</u>	<u>27 471</u>	<u>3%</u>
<i>заңды тұлғалар</i>	<u>34 171</u>	<u>36 154</u>	<u>1 983</u>	<u>6%</u>
<u>Сату көлемі, млн кВтс</u>	<u>6 055,5</u>	<u>6 723,9</u>	<u>668,4</u>	<u>11%</u>

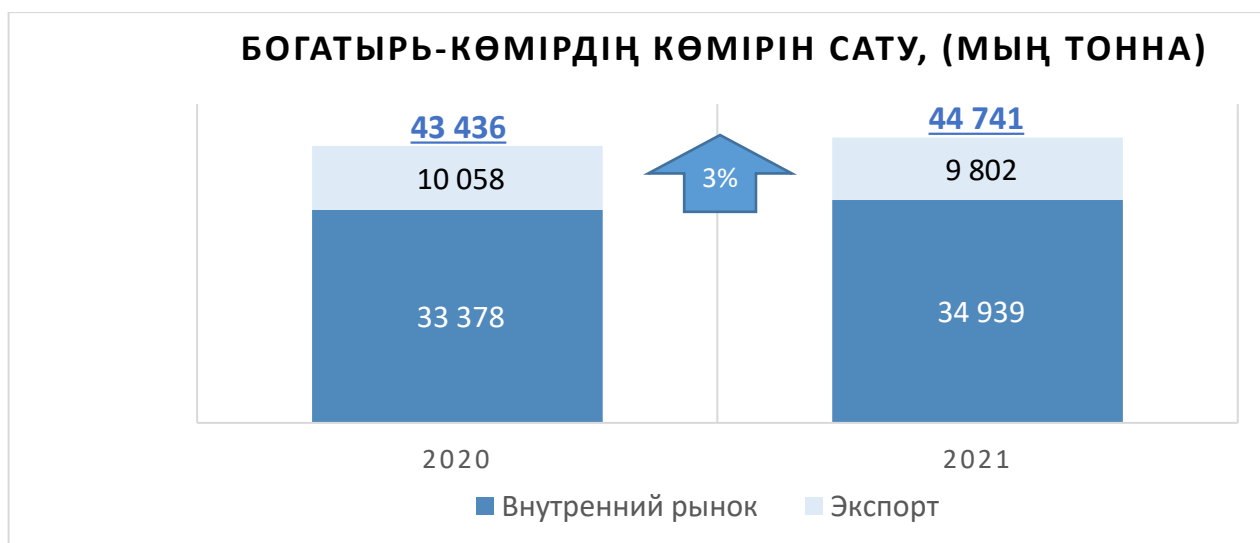
Алдағы кезеңге болжам:

Электр энергиясын сату көлемі 2022 жылы 2021 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда 2%-ға ұлғаяды деген болжам жасалып отыр.

2021 ж. қорытындысы бойынша, **көмір сату көлемі 44 741 мың тоннаны құрады**, бұл ұқсас кезеңнен 3%-ға немесе 1 305 мың тоннаға жоғары.

Ішкі нарықта көмірді сату көлемін 1 560 мың тоннаға немесе сұраныстың артуы нәтижесінде 5% - ға ұлғайту. Бұл ретте сыртқы нарықта көмірді сату көлемінің 256 мың тоннаға немесе көмірдің бағасы бойынша уағдаластықтың болмауына байланысты 3% - ға азаюы мүмкін.

2021 жылы аршу коэффициенті 0,73 м3/тоннаны құрады, ұқсас кезеңде 0,84 м3 / тоннаны құраған.

Алдағы кезеңге болжам:

2022 жылға арналған болжамда **көмір сату көлемі** 2021 жылға қарағанда 741,2 мың тоннаға немесе 2%-ға азаяды.

5. Есепті кезеңдегі негізгі оқиғалар

Күні	Оқиға
2021 жыл	Өткен 2021 жыл COVID-19 вирусының әлемде, оның ішінде Қазақстан Республикасында да таралуы салдарынан орын алған қолайсыз экономикалық жағдайдың тұрақталуымен сипатталады. Коронавирустың қайта өршуіне қарамастан, әлемдегі іскерлік белсенділік қалпына келуде, бірақ қызметтерге қарағанда өнеркәсіп баяу қарқынмен өсуде. Өнеркәсіптік өндіріс, бұрынғыдай, жеткізілім тізбегінің бұзылуымен, энергия бағасының тез өсуімен, сондай-ақ материалдар мен жұмыс күшінің жетіспеушілігімен тежеледі, бұл әлемдік нарықтардағы сұраныс пен ұсыныс арасындағы теңгерімсіздікпен бірге жаһандық инфляциялық фонды күшейтеді, нәтижесінде 2021 жылы ЕО елдеріндегі, АҚШ, Қытай және басқа елдердегі мақсатты мәндерге қатысты нақты инфляцияның жоғарылауы байқалды.
2021 ж қаңтар айы бойында	Пайыздық төлемдерді қысқарту мақсатында «ГРЭС-1» ЖШС «Қазақстан Халық банкі» АҚ алдындағы 17,6 млрд.теңге сомасына негізгі борышты мерзімінен бұрын өтеді.
2021 ж. 12 ақпан	Алматы қаласында «SamrukGreenEnergy» ЖШС қуаты 1 МВт күн электр станциясы пайдалануға берілді.
2021 ж. 28 ақпан	«ЕГРЭС-1» ЖШС 28.02.2021 ж. №1 энергия блогын қалпына келтіру бойынша жаңғыртуға, реконструкциялауға, кеңейтуге және жаңартуға (жаңа электр сүзгілерін орната отырып) ҚР ЭМ-мен инвестициялық келісім жасады, 2025-2031 жылдар кезеңінде 476,6 МВт қызмет көлеміне есептегенде 1 199 мың теңге /МВт*ай мөлшеріндегі тарифтер бекітілді.
2021 ж. 30 наурыз	

2021 ж. наурыз айы бойында	ҚР ЭМ 30.03.2021 ж. № 108 бұйрығымен 01.04.2021 ж. бастап ЭӨҰ үшін электр энергиясына шекті тарифтер бекітілді.
2021 ж. 8 сәуір	Пайыздық төлемдерді қысқарту мақсатында «Қазақстан Халық банкі» АҚ алдындағы «ГРЭС-1» ЖШС-дан 1 млрд.теңге және «АлЭС» АҚ-дан 4,2 млрд. теңге сомасына негізгі борыш мерзімінен бұрын өтелді.
2021 ж. 24 сәуір	Fitch Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі Самұрық-Энерго рейтингі бойынша болжамды қайта қарап, оны «Тұрақтыдан» «Жағымдыға» көтерді, сондай-ақ Қоғамның шетелдік және ұлттық валютадағы ұзақ мерзімді кредиттік рейтингтерін «BB» деңгейінде растады.
2021 ж. 17 мамыр	«Екібастұз ГРЭС-1-ді жаңғырту және қайта жаңарту. №1 блокты қалпына келтіру» жобасын қаржыландыруды қамтамасыз ету шеңберінде «Қазақстан Халық банкі» АҚ-да 18 млрд.теңге сомасына 1-ші қарыз лимитін ашу қамтамасыз етілді.
2021 ж. 31 мамыр	Алматы қаласы және Алматы облысы бойынша ТМРҚД-ның 17.05.2021 жылғы бұйрығымен 2021 жылдан бастап 2025 жылға дейінгі кезеңге шекті тарифтер бекітіліп, 2021 жылғы 1 маусымнан бастап қолданысқа енгізе отырып, 2021 жылға бекітілген тариф 6,09 теңге/кВтсағ.кұрайды.
2021 ж. 11 маусым	Премьер-Министр А.Ұ.Мамин бастаған ҚР Үкіметі Алматы 2 – ЖЭО алаңында қуаты 600 МВт бу-газ қондырғысын (бұдан әрі - БГҚ) салу жөніндегі ұсынысты мақұлдады.
2021 ж. 15 маусым	«Екібастұз ГРЭС-1 жаңғырту және қайта жаңарту. №1 блокты қалпына келтіру» жобасын қаржыландыруды қамтамасыз ету шеңберінде «Қазақстан Халық банкі» АҚ-да 12,8 млрд.теңге сомасына 2-ші қарыз лимитін ашу қамтамасыз етілді.
2021 ж. 24 маусым	«АЭС» ЖШС 2021 жылғы 20 шілдеден бастап қолданысқа енгізе отырып, шекті бағаны көтеруге жаңа өтінім жіберді, жоба бағасы 20,89 теңге/кВтс құрады, қолданыстағы бағаға өсім 18,25 теңге/кВтсағ. немесе 14,5%. 01.08.2021 ж. жағдай бойынша ТМРҚД АЭС үшін тарифтер өсуді ескере отырып келісілмеген.
2021 ж. 1 шілдеден бастап	ҚР ЭМ-нің 24.06.2021 ж. №211 бұйрығымен ЖЭК толассыз үстемеақысы бойынша заңнаманың өзгеруін ескере отырып, энергия өндіруші станциялар үшін шекті тарифтер бекітілді. Тарифтер 2021 жылғы 1 шілдеден бастап қолданысқа енгізіледі.
2021 ж. 23 тамыз	«Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы» Заңның 7-1-бабы 3-тармағының 4-5) тармақшаларына сәйкес дәстүрлі станциялар үшін ЖЭК-ті пайдалануды қолдауға арналған үстемеақы айқындалады және қолданылады. Осылайша, дәстүрлі станциялардың босату бағасы екі құрамдас бөлікке бөлінеді (уәкілетті орган айқындайтын шекті тариф және күнтізбелік жылға арналған ЕАҚО айқындайтын жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдауға арналған үстемеақы).
2021 ж. 8 қазан	«Екібастұз ГРЭС-1-ді жаңғырту және қайта жаңарту. №1 блокты қалпына келтіру» жобасын қаржыландыруды қамтамасыз ету шеңберінде «Қазақстан Халық банкі» АҚ-да 12 млрд.теңге сомасына 3-ші қарыз лимитін ашу қамтамасыз етілді.
2021 ж. 20 қазан	«Қазақстан Халық банкі» АҚ «АЭС» ЖШС-ның инвестициялық қарыздары бойынша сыйақы мөлшерлемесін жылдық 10,75% - дан 10,5% - ға дейін төмендетті.

2021 ж. 29 қазан	«Қазақстан Халық банкі» АҚ «АЖК» АҚ-ның инвестициялық қарыздары бойынша сыйақы мөлшерлемесін жылдық 12,1% -12,0% -дан 11,5% - ға дейін төмендетті.
2021 ж. 8 қараша	Директорлар кеңесінің шешімімен «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2031 жылдарға арналған Даму стратегиясы бекітілді.
2021 ж. 16 қараша	«Тіркелген тарифтер мен шекті аукциондық бағаларды айқындау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 27 наурыздағы №271 қаулысына өзгерістер енгізу туралы» ҚР Үкіметінің № 792 қаулысымен шағын және ірі ГЭС ұғымдары айқындалды.
2021 ж. 18 қараша	«КОРЭМ» АҚ сауда алаңында 2022 жылға арналған электр қуатының орталықтандырылған сауда-саттығы өткізілді. Сауда-саттық қорытындысы бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ 3447,1 МВт, оның ішінде АлЭС – 523 МВт, ЕГРЭС-2 – 900 МВт, ЕГРЭС-1 – 2024,1 МВт сатты.
2021 ж. 25 қараша	«Екібастұз ГРЭС-1-ді жаңғырту және қайта жанарту. №1 блокты қалпына келтіру» жобасын қаржыландыруды қамтамасыз ету шеңберінде «Қазақстан Халық банкі» АҚ-да 60,3 млрд. теңге сомасына 4-ші қарыз лимитін ашу қамтамасыз етілді (Жобаның жалпы түпкілікті лимиті 103 млрд. теңгені құрады).
2021 ж. 26 қараша	Astana International Exchange қор биржасында жылдық 11,4% купондық мөлшерлемен 18,4 млрд теңге мөлшерінде және айналым мерзімі 6,5 жыл «Жасыл облигациялар» дебюттік шығарылымы жүзеге асырылды. Бұл шығарылым Қор тобындағы «жасыл» облигациялардың бірінші шығарылымы болып табылады және ESG қаржыландырудың кейінгі шығарылымдары үшін инфрақұрылымды дамытуға ықпал етеді.
2021 ж. 15 желтоқсан	Пайыздық шығыстарды қалыптастыру, пайыздық төлемдерді қысқарту, сондай-ақ ковенанттық пакетті оңтайландыру бөлігінде инфляциялық тәуекелді жою мақсатында «Шардара СЭС» АҚ-ның Еуропа Қайта Құру және Даму Банкі алдындағы қарызын белгіленген пайыздық мөлшерлемен облигациялар шығару арқылы қайта қаржыландыру жүзеге асырылды.
2021 ж. 29 желтоқсан	Пайыздық төлемдерді қысқарту мақсатында «АлЭС» АҚ «First Heartland Jusan Bank» АҚ-дан 11,3% мөлшерлемен қарыз тарту арқылы 12,4 млрд теңге мөлшерінде 11,4% мөлшерлемен инвестициялық қарыздарды қайта қаржыландырды.
	Жаңадан пайдалануға берілетін генерациялайтын қондырғыларды маневрлік генерациялау режимімен салуға аукциондық сауда-саттық жүргізілді. «АлЭС» АҚ «Белгіленген қуаты 450 МВт-ға дейінгі БГҚ базасында Алматы ЖЭО-3-ті реконструкциялау» жобасымен жеңімпаз болып танылды (28.01.2022 ж. ҚР ЭМ-нен қызметті сатып алу туралы шарттың жіберілген жобасын кері қайтарып ала отырып, аукциондық сауда-саттық нәтижелерінің күшін жою туралы хат алынды).

6. Компанияны дамытудың негізгі бағыттары

Электр энергетикасы - экономиканың базалық инфрақұрылымдық саласы, оған өндірістік кешеннің, қызмет көрсету саласының жұмыс істеу тиімділігі, сондай-ақ Қазақстан Республикасы халқының өмір сүру сапасы тәуелді. Компания алдында жоғары экономикалық тиімділікті, инновациялық жетілдіруді және әлеуметтік жауапкершіліктің озық стандарттарын үйлестіре отырып, ішкі тұтынушылар мен экспортты энергия ресурстарымен қамтамасыз етудің оңтайлы арақатынасын қамтитын дамудың теңгерімді моделін қалыптастыру міндеті тұр. Компанияның стратегиялық миссиясы осыған сүйене отырып қалыптасады.

Миссия:

Акционерлер үшін бағаны қалыптастыру, орнықты даму қағидаттарын басшылыққа ала отырып, энергия ресурстарын сенімді жеткізу, жоғары технологиялық даму арқылы өсіп отырған сұранысты қанағаттандыру.

Пайымдау: Тиімді жоғары технологиялық операциялық энергетикалық компания – Қазақстан энергетикасының көшбасшысы.

Компанияның миссиясы мен пайымына қол жеткізу үш стратегиялық мақсатты іске асыру арқылы қамтамасыз етіледі, оның ішінде:

- қатысу нарығында энергия ресурстарының сенімді бәсекеге қабілетті жеткізілімін қамтамасыз ету;
- акционерлік капитал құнын арттыру;
- орнықты даму.

Стратегиялық мақсаттарға сүйене отырып, бастамалар мен міндеттер қалыптасты.

Негізгі стратегиялық міндеттерді іске асыру қорытындылары

6.1.1. Ішкі және сыртқы нарықтарда электр энергиясы мен көмір сату көлемін ұлғайту.

- Компания 29,6 млрд. теңгеге электр энергиясын жеткізуді қамтамасыз етті, 592 млн. кВтс э/э экспорттады. Экспорт Өзбекстан Республикасына жасалды.
- Қазақстан нарығында 34,9 млн. тонна көмір сатылды, Ресейге жасалған көмір экспорты 9,8 млн.тоннаны құрады.

6.1. Қызметтің операциялық тиімділігін арттыру

Осы міндет бойынша өндірістік шығындарды оңтайландыруға, жабдықтарды өнімді пайдалануға және жөндеуге, инновациялық дамуға және инвестициялық бағдарламаларды тиімді іске асыруға бағытталған бірқатар іс-шаралар іске асырылды, оның ішінде:

- **Электр энергиясы ысырабының деңгейін төмендетуге** қатысты іс-шаралар шеңберінде ЭКЕАЖ және SKADA жобасы іске асырылуда;
- **Инновациялық даму.** «Екібастұз кен орнының күлі көп көмірін жағуға арналған қазандық агрегаттарының от жағу құрылғыларының технологиялары

(ҒЗТКЖ)» жобасын іске асыру шеңберінде күлі көп Екібастұз көмірін және оны байыту қалдықтарын қайнаған қабат пен айналымдағы қайнаған қабаттың кешенді қондырғысында жағу бойынша эксперименттік зерттеулер жүргізілді. Тиімді жағу мүмкіндігін растайтын деректер алынды. Өнеркәсіптік және энергетикалық қазандықтардың тұжырымдамасы бойынша техникалық ұсыныстар әзірленді.

- **Цифрландыру. «Цифрлық электр станциясы» жобасын іске асыру - АРЧМ** жүйесі «ЕГРЭС-1» ЖШС мен «МГЭС» АҚ - да сәтті енгізілді және **«Цифрлық Кесік» жобасы** - жүйе өнеркәсіптік пайдалануға енгізілді. Автотехнологияға жұмылдырылған тау-кен көлік жабдығында диспетчерлік басқарудың автоматтандырылған жүйесі (бұдан әрі - ДБАЖ) 100% - ға құрастырылды. ДБАЖ арқылы тау-кен массасын (көмір, аршу) карьерлік автосамосвалдармен тиеу және тасымалдау процесін басқару жүзеге асырылады, сондай-ақ ДБАЖ деректері негізінде есептілік жасалады.

- **Қаржылық тұрақтылықты арттыру.** Қоғам кредиторларының барлық қаржылық ковенанттары сақталуда. Fitch Ratings халықаралық агенттігі Компанияның рейтингі бойынша болжамды «Тұрақтыдан» «Жағымдыға» көтере отырып, қайта қарады, сондай-ақ Компанияның ұзақ мерзімді кредиттік рейтингін ВВ деңгейінде растады.

- **Трансформация бағдарламасын іске асыру.** 2021 жылдың қорытындысы бойынша Трансформациялау бағдарламасы бойынша нақты шығындар 635 млн.теңгені құрады. Орындалуы - 44%. Негізгі ауытқулар «Қазандық агрегаттарын (Плазматрон) мазутсыз тұтату жүйесін енгізу» жобасын операциялық қызметке көшіруге байланысты орын алды («Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 31 мамырдағы №06/21 шешіміне сәйкес). Сонымен қатар, 2021 жылдың қорытындысына орай Трансформациялау бағдарламасы бойынша 4 952 млн.теңге мөлшерінде пайдаға қол жеткізілді.

6.2. Инвестициялық бағдарламаны тиімді іске асыру. Компания инвестициялық бағдарламаны тиімді орындауға және меншікті капитал табыстылығын талап етілетін деңгейде сақтауға ұмтылады. Қазіргі уақытта орта мерзімді келешекте іске асыру көзделіп отырған неғұрлым маңызды жобалар - «№3 энергия блогын салу арқылы Екібастұз ГРЭС-2 станциясын кеңейту және реконструкциялау», «Екібастұз ГРЭС-1 қуаттарын кеңейту және реконструкциялау (№1 блокты қалпына келтіру)», «Ерейментау қ. ауданында қуаты 50 МВт жел электр станциясын салу», «Шелек дәлізінде келешекте 300 МВт-ға дейін ұлғайта отырып, қуаты 60 МВт жел электр станциясын салу», «Богатырь» (ЦАТ) кесігінде көмір өндірудің, тасымалдаудың, біркелкілеудің және тиеудің циклдық-ағындық технологиясына көшу жобасын іске асыру» болып табылады.

6.3. Стейкхолдерлермен өзара тиімді іс-қимыл. «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2020 жылғы қызметінің қорытындысы бойынша Біріктірілген жылдық есеп шығарылды. БАҚ-пен үлкен жұмыс жүргізілуде.

6.4. Корпоративтік басқару тиімділігін арттыру. Корпоративтік басқаруды жетілдіру жоспары табысты іске асырылуда.

6.5. Адам капиталын дамыту. Мынадай іс-шаралар жүргізілуде: Көшбасшылықты дамыту; Корпоративтік мәдениетті дамыту; HR құзыреттерін дамыту.

7. Есеп саясатының қағидаттары

Қоғамның 2021 жылғы электр энергетикасы және көмір салаларындағы жұмысы бекітілген жоспарларға сәйкес жүзеге асырылды.

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының Қаржы-шаруашылық қызметінің қорытындылары туралы шоғырландырылған есепті жасау кезінде бірыңғай ұстанымды сақтау мақсатында үлестік қатысу әдісі қолданылады. Бұдан басқа, қолданыстағы есепке алу саясатына сәйкес негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді көрсету бастапқы құн бойынша, яғни қайта бағалау есепке алынбай жүргізіледі. Еншілес компаниялар шоғырландырылған қаржылық есептілікке сатып алу әдісі бойынша енгізіледі. Сатып алынған сәйкестендірілетін активтер, сондай-ақ бизнесті біріктіру кезінде алынған міндеттемелер мен шартты міндеттемелер бақыланбайтын қатысу үлесінің мөлшеріне қарамастан, сатып алу күніндегі әділ құн бойынша көрсетіледі.

Жоғарыда баяндалғанның негізінде, шоғырландырылған теңгерімде үлестік қатысу әдісін пайдалану кезінде «Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ, «ForumMuiderB.V.» көмір активтері компаниясы сияқты ірі компаниялардың айналымдары алынып тасталды, осы компаниялардағы «Самұрық-Энерго» АҚ-ның иелену үлесі 50%-ды құрайды.

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның шоғырландырылған қаржылық нәтижесін қалыптастыру кезінде осы компаниялар бойынша пайданың үлесі «ұйымдардың үлестік қатысу және инвестициялардың құнсыздануы әдісі бойынша ескерілетін пайдасының/залалының үлесі» бабында көрсетіледі.

8. Қаржы-экономикалық көрсеткіштер

№ р/с	Көрсеткіш, млн теңге	2019 (факт)	2020 (факт)	2021 (факт)	2022 (прогноз)	2023 (прогноз)
1	Өнімді сатудан және қызмет көрсетуден түскен кіріс	243 722	283 010	332 537	378 964	423 928
1.1.	Электр энергиясын өндіру	169 369	207 917	253 593	275 737	310 351
1.2.	Энергиямен қамтамасыз етуші ұйымдардың электр энергиясын сатуы	100 171	106 911	125 685	146 617	161 635
1.3.	Жылу энергиясын өндіру	16 781	19 202	18 703	19 244	19 628
1.4.	Электр энергиясын жеткізу және тарату	38 028	40 685	46 428	50 413	57 040
1.5.	Химиялық тазартылған суды сату	1 515	1 626	1 781	1 787	1 791
1.6.	Жалға алулар	3 925	4 041	3 930	8 005	10 627
1.7.	Өзге	2 555	3 181	3 702	5 089	5 351
2	Сатылған өнім мен көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	(195 891)	(225 185)	(254 847)	(292 079)	(326 183)
2.1.	Электр энергиясын өндірудің өзіндік құны	(130 934)	(156 182)	(183 478)	(204 488)	(232 865)
2.2.	Энергиямен қамтамасыз етуші ұйымдардың электр энергиясын сатуының өзіндік құны	(101 280)	(111 195)	(128 428)	(146 118)	(161 127)
2.3.	Жылу энергиясын өндірудің өзіндік құны	(16 338)	(18 804)	(19 306)	(20 027)	(21 191)

№ р/с	Көрсеткіш, млн теңге	2019 (факт)	2020 (факт)	2021 (факт)	2022 (прогноз)	2023 (прогноз)
2.4.	Электр энергиясын жеткізудің өзіндік құны	(32 543)	(54 365)	(39 358)	(44 976)	(49 008)
2.5.	Химиялық тазартылған суды сатудың өзіндік құны	(1 356)	(1 679)	(1 848)	(1 789)	(1 868)
2.6.	Негізгі қызметтің басқа түрлерінің өзіндік құны	(832)	(946)	(767)	(1 233)	(1 222)
	<i>Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы</i>	(54 223)	(57 331)	(55 168)	(58 030)	(66 344)
3	Жалпы пайда	47 832	57 826	77 690	86 885	97 745
4	Қаржыландырудан түскен кірістер	2 377	2 916	2 616	633	709
5	Өзге кірістер ^{(1) (2)}	5 376	4 637	7 278	982	1 034
6	Өнімді сату мен қызмет көрсетуден шеккен шығыстар	(7 999)	(10 202)	(9 029)	(8 235)	(8 584)
7	Жалпы және әкімшілік шығыстар	(12 710)	(15 826)	(14 793)	(15 051)	(14 840)
8	Операциялық пайда	27 123	31 798	53 868	63 599	74 320
9	Амортизация, пайыздар және ҚНҚ бойынша аударымдарға дейінгі пайда (EBITDA)	82 487	99 728	123 447	130 173	168 907
10	Қаржыландыруға жұмсалған шығыстар	(32 319)	(31 025)	(30 139)	(23 799)	(21 300)
11	Негізгі емес қызметке жұмсалған өзге шығыстар ^{(3) (4) (5) (6)}	(1 920)	(4 061)	(23 354)	(137)	(141)
12	Ұйымның үлестік қатысу және инвестицияның құнсыздану әдісі есептелетін пайдасының/залалының үлесі	11 191	9 474	13 455	7 619	27 416
13	Тоқтатылған қызметтен түскен пайда (залал)	0	0	0	0	0
	Еншілес ұйымдардың шығып кетуінен табыс (залал)	0	0	0	0	0
14	Салық салынғанға дейінгі пайда (залал)	11 829	13 739	23 723	48 897	82 039
15	Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	(4 717)	(5 655)	(8 377)	(13 118)	(15 140)
16	Азшылықтың үлесі алып тасталғанға дейінгі барлық пайда (залал)	7 111	8 083	15 347	35 778	66 899
17	Азшылықтың үлесі	276	76	300	641	858
18	Топ Акционерлеріне тиесілі барлық пайда	6 835	8 008	15 046	35 138	66 041

(1) 2019 ж. бағам айырмасынан түскен кіріс ҚЕ-де «қаржылық кірістер» бөлімінде көрсетілді

(2) 2020 ж. бағам айырмасынан түскен кіріс ҚЕ-де «өзге кірістер» бөлімінде көрсетілді

(3) 2020 ж. бағам айырмасынан шеккен залал ҚЕ-де «қаржылық шығыстар» бөлімінде көрсетілді

(4) 2021 ж. бағам айырмасынан шеккен залал ҚЕ-де «өзге шығыстар» бөлімінде көрсетілді

(5) 2021 ж. бағам айырмасынан шеккен залал ҚЕ-де «Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан шеккен залал/қалпына келтіруден түскен кіріс» бабында көрсетілді

(6) Құнсызданудан шеккен залал (НЕТТО) ҚЕ-де «қаржылық шығыстар» бабында көрсетілді

Ескертпе: Кірістер мен өзіндік құнның талдамасы қызмет түрлері бөлінісінде келтірілген (сегменттер бойынша емес) және элиминациялау есепке алынбай көрсетілген.

«Самұрық-Энерго» Компаниялар тобы бойынша Өнімді сатудан және қызмет көрсетуден түскен кірістер 2021 жылы 332 537 млн теңгені құрады:

Шоғырландырылған кірістің өсуі тарифтер мен электр энергиясын сату көлемінің өсуі есебінен электр энергиясын өндіру сегменті бойынша болды. Негізгі өсім «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС бойынша ішкі нарықта электр энергиясын өткізу көлемінің 18 %-ға артуы есебінен ішкі нарықта электр энергиясына сұраныстың ұлғаюына, сондай-ақ босату тарифінің өсуіне байланысты байқалады.

Электр энергиясын беру бойынша түсімнің ұлғаюы электр энергиясын беру көлемінің 812 млн.кВтсағ (12%) өсуіне және «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ электр энергиясын беру тарифінің 5,95 теңге/кВтсағаттан 6,07 теңге/кВтсағатқа дейін өсуіне байланысты.

Сату (өткізу) сегменті бойынша түсімнің өсуі электр энергиясын сату көлемінің 668 млн.кВтсағ (11%) өсуіне және «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС электр энергиясын өткізу тарифінің 17,66 теңге/кВтсағаттан 18,69 теңге/кВтсағатқа дейін ұлғаюына байланысты болып отыр.

Қызметтің негізгі түрлері бойынша 2021 жылғы кірістің құрылымы

Алдағы кезеңге арналған болжам: 2022 жылға арналған болжамда сатудан түсетін кіріс 378 964 млн.теңге мөлшерінде жоспарланған, бұл 2021 жылғы фактіден 46 427 млн. теңгеге немесе 14% - ға жоғары. Ұлғаю электр энергиясын өндіруге және жеткізуге арналған тарифтердің өсуіне негізделіп отыр.

2023 жылға арналған болжамда негізінен электр энергиясын сату, беру және өткізу көлемінің өсуі есебінен, сондай-ақ электр энергиясын өндіруге, беруге және өткізуге арналған тарифтердің өсуі есебінен электр энергиясын өндіру бойынша кірістердің өсуіне байланысты 2022 жылғы болжамға кірістің ұлғаюы байқалады.

Өндірушілер бойынша бөлгендегі өнімді сатудан және қызмет көрсетуден түскен кіріс

Көрсеткіш, млн теңге	2019 (нақты)	2020 (нақты)	2021 (нақты)	2022 (болжам)	2023 (болжам)
Өнімді сатудан және қызмет көрсетуден түскен кіріс	243 722	283 010	332 537	378 964	423 928
«Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС	108 017	123 478	166 366	174 846	195 733
«Алматыэнергосбыт» ЖШС	100 171	106 911	125 685	146 617	161 635
«Алматы Электр Станциялары» АҚ	64 047	74 481	78 654	88 385	95 002
«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	38 167	40 819	46 594	50 585	57 414
«Мойнақ ГЭС» АҚ	9 883	20 520	19 003	21 642	23 870
«Шардара СЭС» АҚ	2 279	6 761	7 183	8 721	9 282
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	4 592	5 031	4 881	5 570	6 350
«Бұқтырма ГЭС» АҚ	3 924	4 040	3 927	8 005	10 627
«Ereymentau Wind Power» ЖШС				403	4 345
«Energy Solution center» ЖШС	1 105	1 287	1 128	1 645	1 672
« Samruk-Green Energy» ЖШС	158	236	399	475	493
Топ ішілік айналымдар (алып тастау)	-88 621	-100 554	-121 285	-127 929	-142 496

Қоғамның негізгі қызметінен түсетін табыстардың негізгі үлесі «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС, «Алматы Электр Станциялары» АҚ, «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС-ға тиесілі. Сонымен қатар, кірістерді шоғырландыру кезінде жалпы сомадан негізінен энергия өндіруші және таратушы компаниялар бойынша топішілік айналымдар алып тасталады.

Өнім мен қызмет көрсетудің өзіндік құны

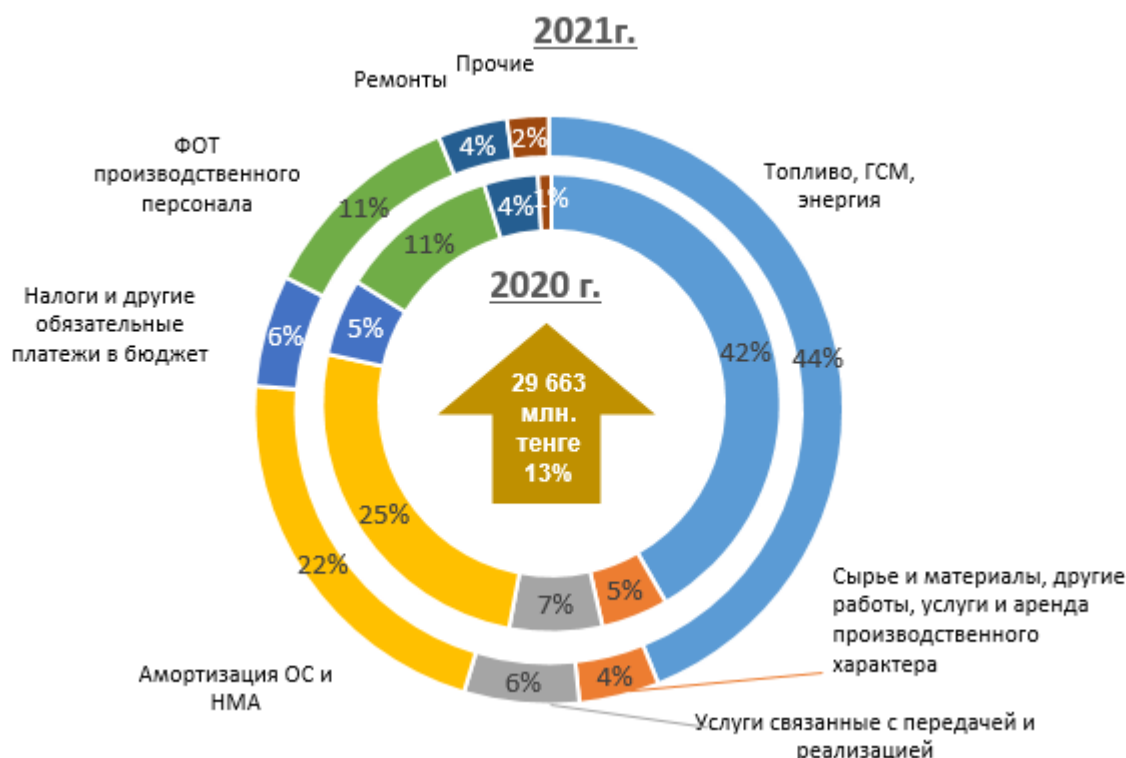
Көрсеткіш, млн теңге	2019 (нақты)	2020 (нақты)	2021 (нақты)	2022 (болжам)	2023 (болжам)
Отын	52 340	59 109	60 320	69 214	71 508
Еңбекке ақы төлеу және оған байланысты шығыстар	26 775	29 394	34 120	36 524	38 187
Сатып алынған электр энергиясының құны	13 673	22 865	42 426	53 388	69 791
Электр қуатының әзірлігін қолдау бойынша қызметтер	7 692	10 094	8 718	10 006	9 924
Негізгі құралдардың тозуы және МЕА амортизациясы	54 227	57 331	55 168	58 030	66 344

Көрсеткіш, млн теңге	2019 (нақты)	2020 (нақты)	2021 (нақты)	2022 (болжам)	2023 (болжам)
Жөндеу және ұстау	6 879	8 520	9 901	12 694	13 281
Электр энергиясын жеткізу және басқа қызметтер	10 331	11 494	13 239	13 103	13 909
Материалдар	1 844	1 713	1 930	2 343	2 360
Сумен қамтамасыз ету	3 962	4 847	6 329	6 697	7 121
Желілердегі шығын	193	2	2	5	5
Табыс салығынан басқа салықтар	4 586	4 704	4 923	5 976	7 194
Қоршаған ортаға эмиссия үшін төлем	4 338	4 616	7 802	9 220	10 189
Сыртқы ұйымдардың қызметі	5 383	6 003	5 649	11 439	12 770
Басқа	3 668	4 492	4 320	3 440	3 600
Барлығы	195 891	225 185	254 847	292 079	326 183

(1) ҚЕ-де 2018-2020 жылдарға арналған қоршаған ортаға эмиссия үшін төлем «Табыс салығынан басқа салықтар» бабында көрсетілген.

2021 жылдың қорытындысы бойынша **өзіндік құн** 254 847 млн.теңгені құрады, бұл 2020 жылғы фактіден 13%-ға жоғары. Шығыстардың ұлғаюы негізінен көмір шығындарының (электр энергиясын өндіру көлемінің ұлғаюы есебінен) және ЕАҚО ЖЭК ЖШС-дан сатып алынатын электр энергиясы шығындарының (сатып алу көлемінің өсуі) өсуімен байланысты. Сондай-ақ тауарлар мен қызметтер бағасының өсуіне байланысты шығыстардың ұлғаюы байқалады, бұл ретте 31.12.20»0 ж. жүргізілген НҚ-ны қайта бағалау нәтижесінде негізінен «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС есебінен амортизацияның азаюы байқалады.

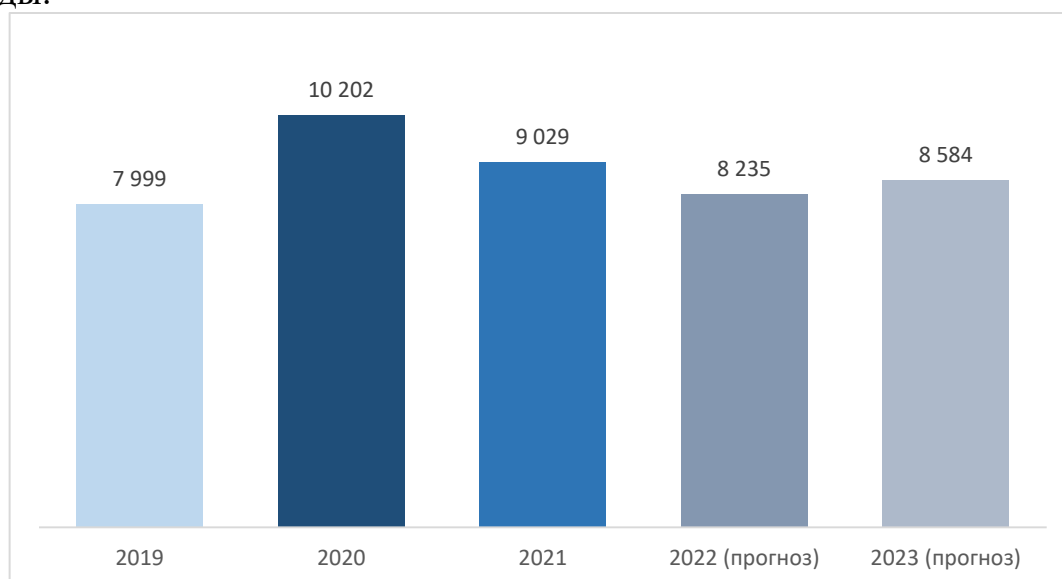
Қызметтің негізгі түрлері бойынша өзіндік құнның құрылымы

Алдағы кезеңге болжам: 2022 және 2023 жылдарға арналған болжамда тауарлар мен қызметтердің бағасына байланысты өзіндік құн артады.

Сатуға арналған шығын, млн. теңге

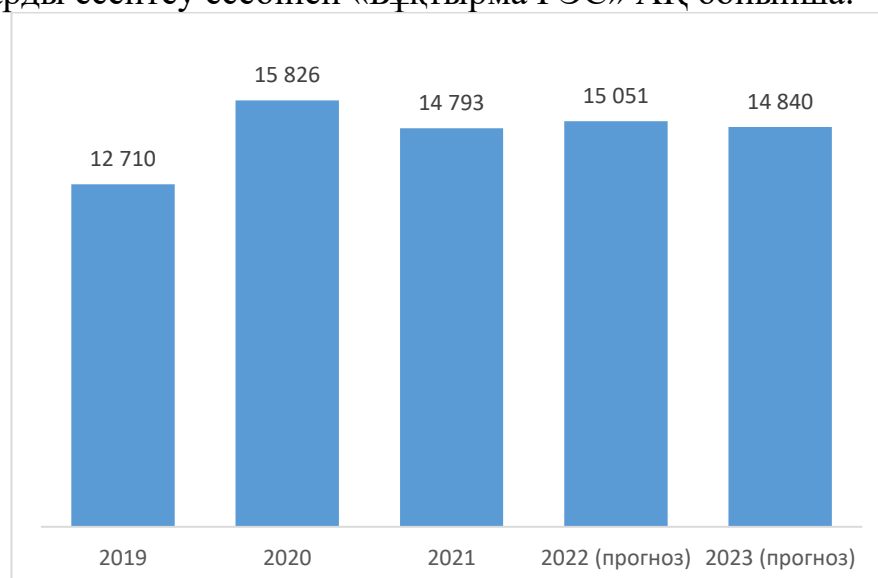
2021 жылдың қорытындысы бойынша сату шығыстары 2020 жылмен салыстырғанда 1 173 млн.теңгеге (11% - ға) азайды және 9 029 млн. теңгені құрады. Бұл ауытқу 2020 жылмен салыстырғанда экспорттың 53% - ға төмендеуі, сондай-ақ 2021 жылы «KEGOC» АҚ қызметтеріне бағалардың төмендеуі есебінен туындады.

Алдағы кезеңге болжам: 2022 жылға арналған болжамда **өнімді өткізуге арналған шығыстар** 8 235 млн.теңге мөлшерінде жоспарланған, бұл 2021 жылғы фактіден 794 млн. теңгеге немесе 9% - ға төмен. Төмендеу экспорт көлемін алып тастауға байланысты.

Әкімшілік шығыстар, млн. теңге

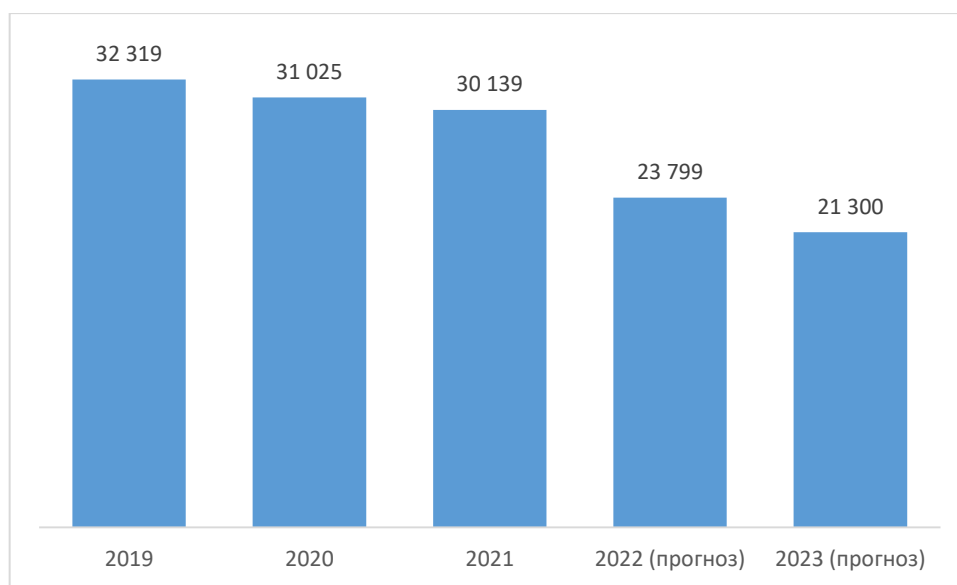
2021ж. қорытындысы бойынша әкімшілік шығындар 14 793 млн. теңгені құрады, бұл 2020 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда 1 033 млн. теңгеге немесе 7%-ға аз. Азаю негізінен 2020 жылы ҚҚС бойынша салықтарды қосымша есептеу және өсімпұлдарды есептеу есебінен «Бұқтырма ГЭС» АҚ бойынша.

Алдағы кезеңге болжам: 2022ж. арналған болжамда әкімшілік шығыстар 2021ж. деңгейден жоғары және 15 051 млн. теңгені құрайды. Ұлғаю негізінен персоналдың жалақысын индекстеу есебінен болды.

Қаржылық шығыстар, млн. теңге

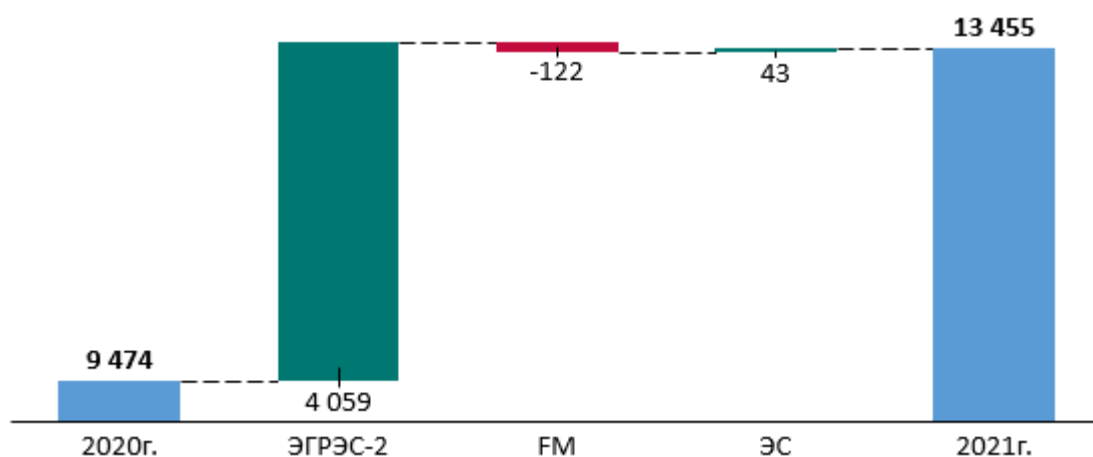
2021ж. қорытындысы бойынша қаржылық шығыстар 30 139 млн. теңгені құрады, бұл 2020ж. нақты көрсеткіштен 886 млн. тенгеге аз. «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС бойынша негізгі төмендеу негізгі қарызды өтеуге байланысты.

Болашақ кезеңге арналған болжам: 2022 жылға арналған болжамда қаржыландыруға арналған шығыстар 23 799 млн.теңгені құрайды. Ауытқу негізінен АДБ-дан тартылған қарызды мерзімінен бұрын өтеу жоспарлануына, сондай-ақ қарыздар тартудың өзгеруіне байланысты «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС және «Ereymentau Wind Power» ЖШС бойынша шығыстардың төмендеуіне байланысты КО бойынша негізделген.

Бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындардың пайдасындағы үлес және инвестициялардың құнсыздануы

Көрсеткіш, млн теңге	2019 (нақты)	2020 (нақты)	2021 (нақты)	2022 (болжам)	2023 (болжам)
Бірлескен және қауымдастырылған кәсіпорындардың пайдасындағы үлес	11 191	9 474	13 455	7 619	27 416

2021 жылғы үлестік пайда 13 455 млн.теңгені құрады, ұқсас кезеңге карағанда 3 981 млн.теңгеге немесе 42% - ға өсті.

Негізгі өзгерістер төмендегі активтер бойынша болды:

ЕГРЭС - 2 (50%) – 2021 жылғы пайда 2 206 млн. теңгені құрады, 2020 жылғы залал кезінде (1 853) млн. теңге, өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда пайданың 4 059 млн. теңгеге ұлғаюы негізінен операциялық пайданың 4 054 млн. теңгеге ұлғаюымен байланысты. негізгі қызмет (электр энергиясын сату көлемі мен тарифтің өсуі).

Forum Muider (50%) – 2021 жылғы пайда 11 383 млн.теңгені құрады, 2020 жылғы пайда 11 504 млн. теңгені құрады, (122) млн. теңгеге кему негізінен өзіндік құн және ОАР бойынша шығыстардың өсуі нәтижесінде операциялық пайданың төмендеуі есебінен болды.

9. Құрылған және бөлінген экономикалық құн

Қоғам қызметінің экономикалық тиімділігі құрылған және бөлінген экономикалық құн кестесінде көрсетілген.

Құрылған экономикалық құн Қоғамның кірісін қалыптастырудың негізгі көздерін, атап айтқанда электр энергиясын өндіруден, жеткізуден және сатудан, сондай-ақ көмір сатудан түскен кіріс пен алынған сыйақыны көрсетеді.

Құрылған құн жеткізушілер мен мердігерлер, Қоғам қызметкерлері, акционерлер мен кредиторлар, мемлекет, сондай-ақ жергілікті қауымдастықтар арасында бөлінеді.

Бөлінген экономикалық құн	
Жеткізушілерге және мердігерлерге төленетін төлемдер	Операциялық шығындар - контрагенттерге материалдарды, өнім компоненттерін, жабдықтар мен қызметтерді, жалдау төлемдерін және т. б. төлеу бойынша ақшалай төлемдер.
Қызметкерлерге төленетін төлемдер	Жалақы қоры, әлеуметтік салықтар мен аударымдар, зейнетақы және сақтандыру төлемдері, қызметкерлерге медициналық қызметтер көрсетуге арналған шығындар және қызметкерлерді қолдаудың басқа да түрлері
Капиталды жеткізушілерге төленетін төлемдер	Акционерлердің барлық санаттарына дивидендтер және кредиторларға төленетін пайыздар

Мемлекетке төленетін төлемдер	Салық аударымдары
Жергілікті қоғамдастықтарға салынатын инвестициялар	Қайырымдылық және үкіметтік емес ұйымдар мен зерттеу мекемелеріне қайырымалдықтар, қоғамдық инфрақұрылымды қолдауға арналған шығындар, сондай-ақ әлеуметтік бағдарламаларды, мәдени және білім беру іс-шараларын тікелей қаржыландыру

2021 жылдың қорытындысы бойынша құрылған экономикалық құн 466 млрд.теңгені құрады және бөлінген экономикалық құн 364 млрд. теңгені құрады, нәтижесінде бөлінбеген экономикалық құн 102 млрд. теңгені құрады. Бекітілген 2022-2026 жылдарға арналған Даму жоспарына сәйкес 2022 және 2023 жылдары құрылған және бөлінген экономикалық құнды ұлғайту жоспарлануда.

млн. теңге

Көрсеткіш*	2020	2021	2022	2023
	Нақты	Нақты	Болжам	Болжам
Құрылған экономикалық құн	382 199	465 806	523 007	587 748
Сатудан түскен түсім	380 990	463 690	522 624	587 256
Алынған сыйақылар (пайыздар)	1 209	2 116	383	492
Бөлінген экономикалық құн	312 894	363 943	426 618	454 795
Операциялық шығындар	194 386	228 733	287 730	321 986
Жалақы және әлеуметтік аударымдар	43 700	50 327	51 677	54 445
Капиталды жеткізушілерге төленетін төлемдер	32 571	32 702	28 448	22 036
Мемлекетке төленетін төлемдер	42 152	52 149	58 703	56 269
Бөлінбеген экономикалық құн	69 305	101 862	96 389	132 953

* - Бұрын көрсеткіштер есептеу әдісі бойынша есептелді. Ақшалай емес операцияларды, оның ішінде амортизацияны алып тастау мақсатында ағымдағы көрсеткіштер ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп деректеріне есептелді.

Көрсеткіштер бірлескен кәсіпорындардағы иелену үлесін ескере отырып алынды.

10. Компания қызметінің түрлерін тарифтік мемлекеттік реттеу

Электр энергиясын өндіруге арналған орташа мөлшерленген тарифтер

Атауы	2019ж. нақты	2020ж. нақты	2021ж. нақты	2022ж. болжам	2023ж. болжам
«Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС, орташа мөлшерленген тарифтер, теңге кВтс.	6,07	6,44	7,31	8,22	8,97
экспортқа арналған тариф, теңге/кВтс.	9,64	10,22	10,31		
ҚР тарифі, теңге/кВтс.	5,87	5,86	6,82	7,60	8,25
о.і. эл. энергиясына арналған тариф, теңге/кВтс.	5,65	5,65	6,76	7,60	8,25
о.і. эл. қуатқа арналған тариф, мың теңге/МВт*айына	590	590	590	590	590
«Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ, орташа мөлшерленген тарифтер, теңге кВтс.	8,70	9,64	10,38	11,46	12,09

эл. энергиясына арналған тариф, теңге/кВтс.	7,42	8,55	9,79	10,44	11,08
қуатқа арналған тариф, мың теңге/МВт*айына	590	590	590	590	590
«Алматы Электр Станциялары» АҚ, орташа мөлшерленген тарифтер, теңге кВтс.	9,66	11,41	13,12	14,36	15,42
эл. энергиясына арналған тариф, теңге/кВтс.	8,43	9,45	11,16	12,62	13,71
қуатқа арналған орташа мөлшерленген тариф, мың теңге/МВт*айына	590	875	899	798	798
қуатқа арналған тариф, мың теңге/МВт*айына	590	590	590	590	590
қуатқа арналған жеке тариф, мың теңге/МВт*айына		4 169	4 169	3 139	3 139
«Шардара СЭС» АҚ, орташа мөлшерленген тарифтер, теңге кВтс.	4,86	12,95	15,32	16,70	16,25
эл. энергиясына арналған тариф, теңге/кВтс.	4,23	8,49	9,27	11,27	11,28
қуатқа арналған тариф, мың теңге/МВт*айына	590	4 069	3 868	3 868	3 868
«Мойнақ СЭС» АҚ, орташа мөлшерленген тарифтер, теңге кВтс.	10,02	21,33	23,74	24,38	23,92
эл. энергиясына арналған тариф, теңге/кВтс.	7,93	12,02	12,26	13,70	14,44
қуатқа арналған тариф, мың теңге/МВт*айына	590	2 564	2 564	2 564	2 564
«Samruk-Green Energy» ЖШС, теңге кВтс	48,54	32,73	19,74	23,80	24,77
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС, теңге кВтс	30,03	31,62	33,83	35,52	36,36
«Ereumentau Wind Power» ЖШС				22,68	22,68
«Энергия Семиречья» ЖШС				22,68	22,68

2019 жылғы 1 қаңтардан бастап ҚР-да электр қуатының нарығы жұмыс істей бастады. Электр энергиясын өндірушілер алатын кірістер екі құрамдас бөлікке бөлінген – электр энергиясын сатудан түскен кіріс (ағымдағы шығыстарды жабуға бағытталады) және электр қуатының әзірлігін ұстап тұру бойынша қызметтер көрсетуден түскен кіріс (негізгі борышты өтеуге және инвестицияларға жіберіледі). Барлық ЭӨҰ үшін электр қуатының әзірлігін ұстап тұру бойынша қызметке айына 590 мың теңге / МВт мөлшерінде бірыңғай шекті тариф бекітілді. Электр энергиясының тарифтері 2020-2025 жылдарға бекітілген. Алайда, бекітілген тарифтер жылдар бойынша индекстеуді көздемейді. Бұл ретте, «Электр энергетикасы туралы» ҚР Заңының 12-1-бабының 2-тармағына сәйкес, қажет болған жағдайда электр энергиясына тарифтер жыл сайын түзетіледі. Қуат нарығының іске қосылуымен станциялар үшін 2020 жылы электр энергиясына орташа өлшенген тарифтер 2020 жылғы 1 шілдеден бастап түзетілген шекті тарифтер мен қуатқа жеке тарифтердің енгізілуін ескере отырып өсті.

Қуат нарығының іске қосылуымен станциялар үшін 2020 жылы электр энергиясына орташа өлшенген тарифтер 2020 жылғы 1 шілдеден бастап іске қосылуды ескере отырып өсті. түзетілген шекті тарифтер мен қуатқа жеке тарифтерді енгізу.

ҚР Энергетика министрлігінің станциялар үшін тапшы тарифтерді бекітуіне байланысты, нормативтік актілерге сәйкес, ЭӨҰ ҚР ЭМ-не электр энергиясына шекті тарифтерді түзетуге өтінімдер ұсынды. Нәтижесінде 2020 жылғы 1 шілдеден бастап ҚР ЭМ электр энергиясына шекті тарифтерді бекітті, олар 2021 жылғы 31 наурызға дейін қолданыста болды.

Пайда нормасын айқындау әдістемесін бекітуді ескере отырып (Энергетика министрінің 11.03.2021 ж. №76 бұйрығына сәйкес өзгерістермен 22.05.2020 ж.

№205 бұйрығы) – ЭӨҰ шекті тарифтеріне 2021 жылғы 1 сәуірден бастап ҚР Энергетика министрінің 30.03.2021 ж. бұйрығына сәйкес пайда нормасы енгізілді.

«ЖЭК-тіпайдалануды қолдау туралы» ҚР Заңына сәйкес, 01.07.2021 ж. бастап ЭӨҰ электр энергиясының босату тарифінде ҚР ЖЭК қолдауға жұмсалған шығындар және шартты тұтынушылар болып табылатын ЭӨҰ электр энергиясын босату көлемдері негізінде «ЖЭК қолдау жөніндегі ЕАҚО» ЖШС есептеген ЖЭК пайдалануды қолдауға 1,57 теңге/кВтс деңгейінде үстемеақы ескеріледі. ЖЭК толассыз үстемесін енгізуді ескере отырып, ҚР Энергетика министрінің 24.06.2021 ж. №211 бұйрығымен ЭӨҰ электр энергиясына жаңа шекті тарифтер бекітілді.

Осылайша, 2021 жыл ішінде ЭӨҰ үшін электр энергиясына келесі шекті тарифтер қолданылды:

ЭӨҰ атауы	Бекітілген тариф 01.01.2021- 31.03.2021	Бекітілген тариф 01.04.2021- 30.06.2021	ЭМ тарифтері 01.07.2021 бастап үстемесіз бекітілді	ЖЭК үстемесі	теңге/кВтс	
					01.07.2021 ж. ЖЭК үстемесін есепке алғандағы тарифтер.	01.01.2021 ж. бастап бекітілген өсімнің %
«ГРЭС-1» ЖШС	5,80	7,25	5,90	1,57	7,47	28,7%
«ГРЭС-2» АҚ	9,13	9,69	8,59	1,57	10,16	11,3%
«АлЭС» АҚ	10,30	11,01	10,23	1,57	11,80	14,5%
«МГЭС» АҚ	12,02	12,03	10,90	1,57	12,47	3,7%
«ШарСЭС» АҚ	8,10	9,74	8,77	1,57	10,34	27,6%

2021 жылдың басынан бастап «ГРЭС-1» ЖШС және «ШарСЭС» АҚ үшін тарифтің айтарлықтай өсуі тиісінше 28,7%-ға және 27,6% - ға, «ГРЭС-2» АҚ және «АлЭС» АҚ үшін тиісінше 11,3% - ға және 14,5% - ға өсті. «МГЭС» АҚ үшін тариф 12,02 теңге/кВтс-тан 12,47 теңге/кВтс-қа дейін немесе 3,7% - ға шамалы өсті.

2020 жылдан бастап ҚР Энергетика министрлігімен ауқымды инвестициялық жобаларды жүзеге асыратын станциялар – «МГЭС» АҚ, «ШарГЭС» АҚ, «АлЭС» АҚ және «ГРЭС-1» ЖШС үшін инвестициялық тарифтерді бекіту бойынша жұмыс жүргізілуде.

28.02.2021 ж. «ГРЭС-1» ЖШС №1 энергия блогын қалпына келтіру жобасы бойынша жаңғыртуға, реконструкциялауға, кеңейтуге және жаңартуға ҚР ЭМ-мен 2025-2031 жылдар кезеңінде 476,6 МВт қызмет көлеміне есептегенде 1 199 мың теңге /МВт*ай мөлшерінде тариф белгілей отырып, инвестициялық келісім жасасты.

Жасалған инвестициялық келісімдердің параметрлері төменде келтірілген.
мың теңге /МВт*айына.

ЭӨҰ атауы	Көлемі	Жеке тариф	Кезең
«Алматы электр станциялары» АҚ	69,5 МВт	4 168,60	2020-2024 жж.
«МГЭС» АҚ	298 МВт	2 563,67	2020-2026 жж.

«ШарГЭС» АҚ	61 МВт	4 069,3	2020-2028 жж.
«ГРЭС-1» ЖШС	476,6	1 199	2025-2031 жж.

26.01.2021 ж. «ЕГРЭС-2»АҚ Нарық кеңесіне (ҚЭҚ) «№3 энергия блогын орната отырып, ЕГРЭС-2-ні кеңейту және қайта жаңарту» жобасын іске асыру бойынша жеке тарифті бекітуге өтінім берді. Нарық кеңесі 29.03.2021 ж. оң ұсыным алғаннан кейін, өтінім ҚР ЭМ қарауына берілді.

2022 жылдан бастап және әрі қарай электр энергиясы мен қуатқа арналған тарифтер индекстеуді ескере отырып болжанады.

Жылу энергиясын өндіруге арналған тарифтер

Атауы	2019ж. нақты	2020ж. нақты	2021ж. нақты	2022ж. болжам	теңге/Гкал.
					2023ж. болжам
«Алматы электр станциялары» АҚ	3 354	3 441	3 392	3 621	3 694
«Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ	809	697	772	867	938
«Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС	572	367	233	367	367

Табиғи монополия субъектісі үшін заңнама жылу энергиясын өндіретін ұйымдар үшін тарифтердің ұзақ мерзімді (5+ жыл) шекті деңгейлерін, оларға инвестициялық құрамдас бөлікті қосумен және шығындарды жыл сайын индекстеумен бекітуді көздейді. Шекті тарифтерді Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитеті бекітеді. Алайда, тарифтерді ұлғайту жылына бір реттен жиі жүргізілмейді және объективті себептер бойынша станция шығындарының өсуі жағдайында тарифтерді ұлғайтусыз сақтау тәуекелі бар.

«АлЭС» АҚ үшін ҚР Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің (бұдан әрі – ТМРКД) Алматы қаласы бойынша және Алматы облысы бойынша департаменттерінің 29.11.2021 ж. №267-НҚ Бірлескен бұйрығымен 01.01.2022 ж. бастап қолданысқа енгізе отырып, 2022-2026 жылдарға арналған жылу энергиясын өндіру жөніндегі реттеліп көрсетілетін қызметтерге тарифтер бекітілді. 2022 жылы қолданыстағы тарифке өсім 8,6% - ды құрады.

Электр энергиясын жеткізу қызметіне арналған тарифтер

Атауы	2019ж. нақты	2020ж. нақты	2021ж. нақты	2022ж. болжам	теңге/кВтс
					2023ж. болжам
«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	5,46	5,95	6,07	6,60	7,25

Табиғи монополия субъектісі болып табылатын «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ үшін ТМРХК 17.05.2021 ж. бұйрығымен 2021-2025ж. кезеңіне шекті тариф бекітілді, тариф 2021 жылғы 1 маусымнан бастап қолданысқа енгізіле отырып, 2021 жылға бекітілген тариф қолданыстағы тарифке 0,8% өсумен 6,09 теңге/кВтсағ.кұрайды.

Тарифтерді ұлғайту (түзету) объективті себептер бойынша РЭҚ шығындары өскен жағдайда («Табиғи монополиялар туралы» ҚР Заңының 22-бабына сәйкес, уәкілетті орган бекіткен тарифті өзгертуге негіз стратегиялық тауарлар құнының өзгеруі болып табылады (сатып алынатын электр энергиясы).

ЭҚҰ-ның электр энергиясын сатуға арналған тарифтері

Атауы	теңге/кВтс				
	2019ж. нақты	2020ж. нақты	2021ж. нақты	2022ж. болжам	2023ж. болжам
«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	16,11	17,66	18,69	21,32	22,82

Энергиямен жабдықтаушы «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС компаниясы қоғамдық маңызы бар нарық субъектісі болып табылады және уәкілетті органның реттеуіне жатады. Тариф есебіне операциялық, қаржылық және инвестициялық компоненттер енгізілген. Өңірлердегі халықтың әлеуметтік тұрақтылығын сақтау мақсатында реттеушінің тарифтердің өсуін жасанды тежеу тәуекелдері бар. Жеке тұлғалар үшін тұтыну нормалары бойынша саралау сақталды, заңды тұлғалар үшін электр энергиясын жеткізу орташа өткізу тарифтері бойынша жүзеге асырылады.

«АЭС» ЖШС үшін 2021 жылғы 1 ақпанда «KEGOC» АҚ тарифінің төмендеуіне байланысты тарифтер 18,25 теңге/кВтс деңгейіне дейін төмендетілді (бұрын қолданыстағыға 1,2% - ға), оның ішінде тұтынушылар топтары бойынша сараланған тарифтер төмендетілді.

Энергия көздері тарифтерінің 01.07.2021 ж.бастап өсуін ескере отырып, ТМРБД бағаны 01.09.2021 ж. бастап 19,74 теңге/кВтс немесе қолданыстағы деңгейге 14,5% - ға арттыру туралы 23.08.2021 ж. дәлелді қорытынды жіберді.

Көмірді сату бағасы

Атауы	теңге/тонна				
	2019ж. нақты	2020ж. нақты	2021ж. нақты	2022ж. болжам	2023ж. болжам
«Богатырь Көмір» ЖШС	2 120	2 311	2 292	2 553	2 945

«Богатырь Көмір» ЖШС көмірін сату бағасы тұтынушылардың 3 тобы үшін ҚР тұтынушылары үшін дербес–прейскурантпен бекітіледі (ҚТЖ жанасу станциясындағы энергетика, көмір жинау станциясындағы энергетика, коммуналдық-тұрмыстық қажеттіліктер). Реттеу ҰЭМ ТМРБҚК Кәсіпкерлік кодексінің негізінде жүзеге асырылады.

11. Стратегиялық НҚК-нің орындалуы

№	Атауы	2019ж. нақты	2020ж. нақты	2021ж. нақты	2022ж. болжам	2023ж. болжам
1	Таза табыс, млн. теңге	6 835	8 008	15 046	35 138	66 041
2	Қарыз/EBITDA (арасалмағы)	3,31	2,67	2,41	3,52	3,70
3	ROACE, %	3,43%	3,60%	4,23%	5,46%	6,84%
4	Таза активтердің құны (NAV), млн.теңге	392 073	400 623	412 899	442 461	508 490
5	Корпоративтік басқару рейтингі	-		BB	-	-
6	ҚР-дағы электр энергиясы нарығының үлесі	28%	29%	31%	27%	28%
7	LTIFR*	0,33	0,27	0,36	0,33	0,3

* Стратегиялық НҚК тізіміне 2019ж. бастап енгізілген

Тұтастай алғанда, Компанияның стратегиялық көрсеткіштері 2019 жылдан бастап 2023 жылға дейінгі кезеңде жақсаруға бейім. Өсудің негізгі факторлары ішкі нарықта электр энергиясы мен қуаттарды өткізу көлемдерін ұлғайту, қуатқа жеке тарифтер алу, технологиялық қажеттіліктерге отын мен судың үлестік шығыстарын қысқарту, ОЭР-энергия үнемдеуге арналған шығындарды оңтайландыру, сондай-ақ борыштық жүктемені азайту болып табылады.

12. Игеру әдісі бойынша күрделі шығыстарға жасалған талдау

млн. теңге

№	ЕТҮ	2019ж.	2020ж.	2021ж.	2022ж.	2023ж.
		нақты	нақты	нақты	болжам	болжам
	БАРЛЫҒЫ	50 364	73 232	61 698	361 598	396 273
1	Инвестициялық жобалар, оның ішінде	14 985	40 718	25 206	312 280	350 919
1.1	Жаңа электр сүзгілерін орната отырып, 1-блокты қалпына келтіру	4 953	1 890	10 930	26 110	105 528
1.2	Екібастұз ГРЭС-2-ні №3 энергия блогын салу арқылы кеңейту және қайта құру	-	8 322	104	6 684	47 197
1.3	Екібастұз кен орнының «Богатырь» кенішінде көмір өндіру, тасымалдау, біркелкілеу және тиеудің циклды-ағынды технологиясына (ЦАТ) көшу	553	25 504	9 693	11 445	-
1.4	«Көкөзек» ҚС-ны салу	-	20	2 000	758	-
1.5	Шардара СЭС-ті жаңғырту	5 059	1 134	-	-	-
1.6	Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, ЖЭО-2-ні жаңғырту. ТЭН әзірлеу және сараптамадан өту	-	-	313	124 832	63 400
1.7	Қуаты 200-250 МВт ПМУ салу арқылы ЖЭО-1 кеңейту	-	-	-	45 014	43 668
1.8	Станцияның қуатын 450 МВт дейін ұлғайта отырып, БГҚ базасында Алматы ЖЭО-3-ті қайта жаңарту	-	-	-	81 025	78 602
1.9	Электр желілерін қайта құру	-	-	-	6 000	9 160

1.10	Алматы облысы Шелек кентінің ауданында қуаты 5 МВт ЖЭС салу	1	2 254	-	-	-
1.11	Шелек дәлізінде қуаты 60 МВт, болашақта 300 МВт дейін кеңейтілетін жел электр станциясын салу	3 917	11	23	3 189	-
1.12	Қуаты 50 МВт Ерейментау ЖЭС-ін салу	200	913	2 099	6 398	25
1.13	Придорожное газ кен орны базасында ГТЭС салу	91	52	13	-	-
1.14	Алматы ЖЭО-2 – БЖК жылу магистралін қайта құру	-	35	-	-	-
1.15	Қолданыстағы қуаты 45 МВт «Ерейментау-1» ЖЭС-ін әрқайсысының қуаты 2,5 МВт екі жел энергетикалық қондырғысына кеңейту	-	-	-	377	2 107
1.16	Басқа жобалар	209	583	31	448	1 232
2	Өндірістік активтерді жұмыс қалпында ұстап тұру	34 596	31 787	35 198	46 818	44 994
2.1	«Богатырь Көмір» ЖШС (50%)	7 658	5 547	4 243	8 288	9 133
2.2	«Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ (50%)	798	1 050	1 616	2 068	3 232
2.3	«Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС	7 711	6 187	8 886	14 844	14 153
2.4	«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	11 124	12 646	10 692	9 791	12 187
2.5	«Алматы электр станциялары» АҚ	6 991	5 616	9 042	9 928	5 553
2.6	«Мойнак СЭС» АҚ	168	307	415	1 264	235
2.7	«Шардара СЭС» АҚ	38	6	10	54	111
2.8	«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	75	94	90	95	81
2.9	«Samruk-Green Energy» ЖШС	-	3	26	19	14
2.10	«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	33	332	180	348	295
2.11	«Erementau Wind Power» ЖШС	-	-	-	51	-
2.12	«Energy Solutions Center» ЖШС	-	-	-	69	-
3	Әкімшілік активтерді жұмыс қалпында ұстап тұру	592	690	1 267	2 293	360
4	Өзге	191	38	26	207	-

2020 жылы іске асырылған жобалар

2020 жылы «Шардара СЭС-ін жаңғырту» жобасы бойынша жұмыстар аяқталды. Станцияның белгіленген қуаты 126 МВт-ға дейін ұлғайтылды.

2021 жылы іске асырылған жобалар

2021 жылы іске асырылған жобалар жоқ.

2022 жылы іске асырылатын жобалар

2022 жылы «Алматы облысы Қарасай ауданы Қаскелең ҚС-220кВ ОРУ-110кВ «Көкөзек» ҚС-10кВ құрылысы» жобасын іске қосу және жұмыстарды аяқтау жоспарлануда.

Сондай-ақ, «Богатырь» кесігінде конвейерлік көлікпен көмірді жеткізудің ағындық технологиясын салу бойынша жұмыстарды аяқтау жоспарлануда. Көмір өндіру бойынша өндірістік қуаттылықты ұлғайту жылына 42 млн. тоннаға дейін құрайды.

2023 жылы іске асырылатын жобалар

2023 жылғы желтоқсанда құрылыс-монтаждау жұмыстарын аяқтау және «Жаңа электр сүзгілерін орната отырып, ГРЭС-1 №1 энергия блогын қалпына келтіру» жобасын іске қосу жоспарлануда. Жоба станцияның қуатын жобалық қуатқа – 4000 МВт дейін ұлғайтуға мүмкіндік береді, сол арқылы Қазақстан Республикасының энергия жүйесіндегі электр энергиясының тапшылығын азайтуға мүмкіндік береді.

Ерейментау қаласы ауданында қуаты 50 МВт жел электр станциясының құрылысы бойынша жұмыстарды аяқтау жоспарлануда. Жобаны іске асыру жылына қосымша 215 млн.кВт•с астам электр энергиясын өндіруге мүмкіндік береді. Сондай-ақ, «Шелек дәлізінде қуаты 60 МВт ЖЭС салу, болашақта 300 МВт дейін кеңейту» жобасын аяқтау жоспарлануда.

13. Өтімділік пен қаржылық тұрақтылық көрсеткіштері

Сыртқы кредиторлардың ковенанттарының орындалуы:

Ковенант	Норматив	2019 ж. нақты	2020 ж. нақты	2021 ж. нақты	Ескертпе
Қарыз/EBITDA (ЕҚДБ, ҚХБ)	кемінде 3,5	3,31	2,96	2,70	Сақталады
EBITDA/Пайыздар (ЕҚДБ)	кемінде 3,0	3,34	3,76	5,00	Сақталады
Қарыз/Меншікті капитал (ЕАДБ және ҚДБ)	кемінде 2,0	0,56	0,54	0,59	Сақталады

Атауы	2018 нақты	2019 нақты	2020 факт	2021 нақты	2022 болжам
Қарыз/EBITDA	3,18	3,31	2,96	2,7	3,74
Қарыз/Меншікті капитал	0,65	0,56	0,54	0,59	0,77
Ағымдағы өтімділік	1,04	0,70	0,75	0,53	0,66

2021 жылдың қорытындысы бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ (бұдан әрі - Қоғам) кредиторлардың жарты жылдық есепте көрсетілген қаржылық және қаржылық емес ковенанттарын сақтады.

2021 жылдың қорытындысы бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ Акционер ұсынған қаржылық тұрақтылық коэффициенттерінің мақсатты көрсеткіштеріне қол жеткізді.

Борыштық жүктеменің өсуі

2021 жылдың 12 айының қорытындысы бойынша қоғамның шоғырландырылған номиналды борышы 349,9 млрд.теңгені құрады, есепті кезеңде номиналды борыштың өсуі 2020 жылдың қорытындыларымен салыстырғанда (325,4 млрд. теңге) – 24,5 млрд. теңгені құрады.

2021 жылы номиналды қарыздың өсуі «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС станциясында «Жаңа электр сүзгілерін орнату арқылы №1 энергия блогын қалпына келтіру» жобасын іске асыруға байланысты.

Қоғам валюталық және инфляциялық тәуекелдерді нивелирлеу шеңберінде 2019-2021 жылдары мынадай іс-шаралар жүргізді:

Теңгемен валюталық міндеттемелерді қайта қаржыландыру – «Мойнақ ГЭС» АҚ 148 млн. АҚШ доллары, «Екібастұз ГРЭС-2» АҚ шамамен 100 млрд. теңге сомасына жүзеге асырылды. Нәтижесінде кредиттік портфельдегі валюталық міндеттемелердің үлесі 17%-дан 1% - ға дейін төмендеді (ГРЭС-2-ні ескере отырып, әсер осы көрсеткіштерден жоғары).

Инфляциялық тәуекелдерді нивелирлеу мақсатында ЕҚДБ қарыздарын 21 млрд. теңге сомасына мерзімінен бұрын өтеу бойынша жұмыстар жүргізілді, оның 18 млрд. теңгесі АІХ алаңында қоғамның алғашқы жасыл облигацияларын шығару есебінен өтелді.

Пайыздық шығыстарды онтайландыру

Жоспарлы (20,8 млрд. теңге) және борышты мерзімінен бұрын өтеу (36,9 млрд. теңге) есебінен сыйақы шығыстарын төмендету, Қаржыландыру шарттарын өзгерту және жаңа баламалы қаржыландыру көздерінен топтың қазіргі қарыздарын қайта қаржыландыру есебінен сыйақы мөлшерлемелерін төмендету бойынша жұмыстар жүргізу.

Кредиттік рейтинг (Fitch Ratings)

2021 жылдың қорытындылары бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Fitch Ratings халықаралық рейтингтік агенттігінен ұзақ мерзімді кредиттік рейтингтері «BB» деңгейінде расталды, болжам «Тұрақтыдан» «Жағымдыға» өзгертілді.

14. Шартты және шарттық міндеттемелер мен операциялық тәуекелдер

Қазақстан Республикасындағы саяси және экономикалық жағдай

Жалпы, Қазақстан Республикасының экономикасы дамушы нарықтарға тән кейбір сипаттық ерекшеліктерді көрсетеді. Бұл әсіресе ел экспортының негізгі бөлігін құрайтын мұнай мен газдың және басқа минералды шикізат бағасының ауытқуларына ерекше сезімтал. Бұл ерекшеліктер елдің шегінен тыс бос айырбастауға болмайтын ұлттық валютаның болуын және бағалы қағаздар нарығының төмен өтімділік деңгейін қосады, бірақ олармен шектелмейді. Аймақтағы саяси шиеленісушілік, айырбас бағамының құбылмалылығы, халықаралық қаржыландыруды тартуда қиыншылықтар, өтімділіктің төмендеуін қоса алғанда Қазақстан Республикасының экономикасына жағымсыз ықпалын жалғастыруда.

2015 жылдың 20 тамызында Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі мен Үкіметі теңгенің айырбастау бағамына қолдау көрсетуді тоқтату мен еркін айырбастау бағамына ауысу және валюта дәлізінен бас тарту, инфляциялық таргеттеу режиміне негізделген жаңа ақша-несие саясатын іске асыру туралы шешім қабылдады. Бұл жағдайда Ұлттық банктің айырбас бағамына қатысты саясаты бойынша қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін теңгенің айырбас бағамының күрт төмендеуін болдырмас үшін интервенциялар жасауда.

Осы есеп күніндегі жағдай бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің ресми айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 428.32 теңгені құрады, салыстырмалы түрде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1 АҚШ доллары үшін 431.67 теңге болған (31 желтоқсан 2019ж.: 1 АҚШ доллары үшін 381.18 теңге). Осылайша, теңгенің айырбастау бағамы және Ұлттық банк пен Үкіметтің болашақ әрекеттеріне, сондай-ақ аталған факторлардың Қазақстан Республикасының экономикасы тигізетін ықпалына қатысты тұрақсыздық сақталып отыр.

2021 жылдың қыркүйегінде S & P Global Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі Қазақстанның тәуелсіз рейтингін «BBB-» деңгейінде растады. Кредиттік рейтингтің өзгеру болжамы – «Тұрақты». Тұрақты болжам Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына қосымша түсімдер есебінен қалыптастырылған оң баланстық көрсеткіштердің, жиынтық көлемі екі жыл ішінде мемлекеттің сыртқы өтімді активтерінен аспайтын жоғары емес мемлекеттік борыштың, сондай-ақ пандемияның экономикаға теріс көріністерін тежеуге бағытталған Қазақстан Республикасының Үкіметі іске асыратын шаралардың болуымен расталады.

ОПЕК келісіміне байланысты мұнайдың төмен бағасы, оны өндірудің қысқаруы және COVID-19 тежеу жөніндегі шаралардың салдары 2020 жылы Қазақстан экономикасына қолайсыз әсер етті. Алайда, ОПЕК+ тарапынан өндіру шектеулерінің әлсіреуі және Теңіз кен орнында өндіруді кеңейту аясында мұнай секторындағы қалпына келтіру, өңдеуші сектордағы тұрақты динамика, инвестициялық белсенділіктің өсуі, пандемияға байланысты шектеулердің әлсіреуі және сыртқы сауданың қалпына келуі 2022 жылы экономикалық өсуге ықпал ететін болады. Сарапшылардың болжамдары бойынша 2021-2024 жылдары экономиканың өсу қарқыны орташа есеппен 3.6% - ды құрайды.

Экономикалық орта топтың қызметі мен қаржылық жағдайына айтарлықтай әсер етеді. Басшылық топтың тұрақты қызметін қамтамасыз ету үшін барлық қажетті шараларды қабылдайды. Алайда, қалыптасқан экономикалық жағдайдың болашақ салдарын болжау қиын, басшылықтың ағымдағы күтулері мен бағалары нақты нәтижелерден өзгеше болуы мүмкін.

Сонымен бірге, Қазақстан Республикасындағы энергетикалық сектор Қазақстан Республикасында саяси, заңнамалық, салықтық және реттегіштік өзгерістерге бейіл болып қала береді. Қазақстан Республикасының экономикалық тұрақтылығының перспективалары белгілі бір деңгейде Үкімет қабылдайтын экономикалық шаралардың тиімділігіне, сондай-ақ құқықтық, бақылаушы және саяси жүйелердің дамуына, яғни Топтың бақылау саласынан тыс жағдайларға байланысты.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін Топ макроэкономикалық көрсеткіштер болжамымен қоса расталатын болжамдық ақпаратты пайдаланады. Дегенмен, кез келген өзге де экономикалық болжамдар секілді олардың орындалу ықтималдылығы жоғары деңгейдегі белгісіздікке келіп тіреледі, сондықтан да нақты нәтижелер болжамдық нәтижелерден едәуір өзгеше болуы мүмкін.

2019 жылдың желтоқсанында алғаш рет Қытайдағы жаңа вирус ошағы туралы жаңалықтар пайда болды. 2020 жылғы 11 наурызда Дүниежүзілік Денсаулық сақтау ұйымы COVID-19 коронавирусының жаңа түрінің пандемиясын жариялады. Пандемияға байланысты қазақстандық билік органдары covid-19 таралуын тежеуге және салдарын жеңілдетуге бағытталған, мысалы, қозғалысқа тыйым салу және шектеу, карантин, өзін-өзі оқшаулау және кәсіпорындарды жабуды қоса алғанда, коммерциялық қызметті шектеу сияқты бірқатар шаралар қабылдады. Жоғарыда аталған кейбір шаралар кейіннен жеңілдетілді. Карантин кезеңінде топтың қызметі тоқтатылмады, кеңсе қызметкерлерінің жұмысы қашықтықтан ұйымдастырылды.

COVID-19 эпидемиясы жаһандық деңгейде таралып, бүкіл әлемдік экономикаға күрт теріс әсер етеді. Осы қаржылық есептілік шығарылған күні жағдай әлі де дамып келеді, бүгінгі күні топтың кірісі мен жеткізіліміне айтарлықтай әсер байқалмады, бірақ болашақ әсерді болжау қиын. Басшылық жоғарыда аталған оқиғалардың ықтимал әсерін бақылауды жалғастырады және бизнеске теріс салдардың алдын алу үшін барлық қажетті шараларды қабылдайды, алайда:

- COVID-19 пандемиясына байланысты тоқтап қалу/карантин салдары жалпы іскерлік белсенділіктің баяулауына әкеледі, бұл болашақта Топтың қаржылық көрсеткіштеріне әсер етуі мүмкін;
- пандемияға байланысты мүмкін болатын шектеулерге байланысты мұнайға сұраныстың және тиісінше мұнай бағасының төмендеуі, сондай-ақ өндіру деңгейін қысқарту арқылы мұнай бағасын тұрақтандыру үшін ОПЕК мүшелері мен басқа да ірі мұнай өндіруші елдер арасындағы одан әрі уағдаластықтар Қазақстан экономикасына және жанама түрде топқа теріс әсер етуі мүмкін;
- Басшылық Қазақстан экономикасындағы өзгерістердің дәрежесін де, ұзақтығын да болжай алмайды немесе олардың болашақта Топтың қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалай алмайды. Басшылық ағымдағы жағдайларда топ қызметінің тұрақтылығы мен өсуін қолдау үшін барлық қажетті шараларды қабылдайтынына сенімді.
- Топ басшылығының пікірінше, вирустың өршуіне байланысты бұл оқиға 31 жылғы 2021 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептіліктегі активтер мен міндеттемелерді бағалауға айтарлықтай әсер етпейді.

Салық заңнамасы

Қазақстанның салық салу заңнамасы және тәжірибесі үздіксіз даму жағдайында, сондықтан түрліше түсіндірілуі және олар кері күшке ие болуы мүмкін жиі өзгерістерге тап болуы мүмкін. Кейбір жағдайларда, салық салу базасын анықтау мақсатында, салық заңнамасы ХҚЕС ережелеріне сілтеме жасайды, бұнда Қазақстанның салық органдарының ХҚЕС-тің тиісті ережелерін түсіндіруі басшылықтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданған есепке алу саясаттарынан, пайымдауларынан және бағалауларынан өзгеше болуы мүмкін, бұл Топтың қосымша салық

міндеттемелерінің туындауына әкеп соғуы мүмкін. Салық органдары салық жылы аяқталғаннан кейін бес жыл ішінде ретроспективті тексеріс жүргізуі мүмкін.

Компания басшылығы өзінің тиісті заңнамаларды түсіндіргені дұрыс болатынына және Компанияның салықтық ұстанымы негізді екеніне сенімді. Басшылықтың пікірінше, Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте қалыптасқан резервтерден асатын ағымдағы және әлеуетті салықтық талаптар бойынша көп шығын шекпейді.

2020 жылғы шілдеден бастап Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитеті (бұдан әрі – МКК) 2023 жылғы 31 желтоқсанға дейін жалғасатын деңгейлес мониторингті енгізу жөніндегі пилоттық жобаны іске қосты. Деңгейлес мониторингтің негізгі мақсаты-салық органдары бақылауды салық органдары жүзеге асыратын салық, валюта және басқа да заңдардың бұзылуына әкеп соғуы мүмкін тәуекел операцияларын уақтылы ден қою және олардың жүзеге асыруының алдын алу жолымен салық органдарының ірі салық төлеушілермен әріптестік өзара қарым-қатынастарын құру. МКК пилоттық жобасын іске асыру мақсатында бизнес-қоғамдастықпен бірлесіп оны өткізу қағидалары әзірленді және бекітілді, сондай-ақ салық төлеушілердің санаттары айқындалды.

Мәселен, 2021 жылы МКК көлденең мониторинг бойынша пилоттық жоба аясында 2016-2020 жылдар аралығындағы ЕГРЭС-1 компаниясының тарихи деректерін зерттеді, талдау нәтижелері бойынша МКК 2022 жылғы ақпанда ұсынымдармен Хаттамаға қол қойды. Негізгі ұсыным негізгі қорлардың ұлттық жіктеуішіне сәйкес активтер топтарына тиесілігі бойынша негізгі құралдардың сәйкессіздігімен байланысты. Компания бұл ұсынысқа келіспейтінін білдірді және өз ұстанымын түсіндіру жұмыстарын жалғастыруда.

Сот талқылаулары

«Майкөбен-Вест» ЖШС

2016 жылдан бастап Компания «Майкөбен-Вест Холдинг» АҚ-мен («Майкөбен -Вест» ЖШС қатысушысы) сот талқылауларына тартылды. Компания Павлодар облысының мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотына («МАЭС») «Майкөбен-Вест» ЖШС-дан 333 миллион теңге мөлшеріндегі берешекті, сондай-ақ 10 миллион теңге сомасындағы мемлекеттік бажды өндіріп алу туралы талап арыз берді. Павлодар облысы «МАЭС»-інің 2016 жылғы 10 маусымдағы шешімімен талап арыз толық көлемде қанағаттандырылды. «Майкөбен-Вест» ЖШС-дан 28 миллион теңге көлемінде берешек бөлігі өндірілді. «Майкөбен-Вест» ЖШС-ның 315 миллион теңге мөлшеріндегі берешегінің қалған сомасына қатысты мынадай шаралар қабылданды: «Майкөбен-Вест» ЖШС-ның ақшалай қаражаты мен мүлкіне тыйым салу, Павлодар облысының МАЭС-іне «Майкөбен-Вест» ЖШС-ға берілген лицензиялар мен рұқсаттардың қолданылуын тоқтата тұру туралы ұсыныстар жіберілді.

2019 жылы Компания Павлодар облысының МАЭС-іне «Майкөбен-Вест» ЖШС-дан 1,632,148 мың теңге сомасында негізгі қарызды, соның ішінде 1,324,023 мың теңге негізгі берешекті, 161,286 мың теңге жоғалған пайданы, 99,302 мың

теңге тұрақсыздық айыбын (өсімпұл) және 47,538 мың теңге мемлекеттік баж салығын өндіріп алу туралы талап арыз берді.

2019 жылғы 11 маусымда Павлодар облысының МАЭС-і Компанияның талап-арызын толық көлемде қанағаттандыру туралы шешім шығарды. 2019 жылғы 3 желтоқсанда «Майкөбен-Вест» ЖШС-дан 1,6 миллиард теңге мөлшерінде берешекті өндіріп алу бойынша атқарушылық іс жүргізу қозғалды.

2019 жылғы 15 шілдеден бастап 2020 жылғы 22 ақпанға дейінгі кезеңде «Майкөбен-Вест» ЖШС оңалту рәсімін қолдану бойынша сотқа талап арыз беруіне байланысты атқарушылық іс жүргізу тоқтатылды. Қазіргі уақытта жеке сот орындаушылары атқарушылық іс жүргізуді жүргізуде, атқарушылық әрекеттер жүргізілуде. «Майкөбен-Вест» ЖШС-дан екі шешім бойынша 40,375 мың теңге мөлшеріндегі берешектің бір бөлігі өндіріп алынды.

2021 жылғы наурызда «Майкөбен-Вест» ЖШС-мен берешекті 2026 жылдың соңына дейін бөліп төлеу және 2026 жылға дейінгі кесте бойынша берешектің бір бөлігін кешіру туралы келісім жасалды.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Майкөбен-Вест» ЖШС дебиторлық берешегі толық құнсызданған (2020 жылғы 31 желтоқсан: толығымен құнсызданған).

Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру нарығы қалыптасу кезеңінде және әлемнің басқа елдерінде кеңінен таралған көптеген сақтандыру түрлеріне Қазақстанда әзірге қол жетімді емес. Топ өзінің өндірістік ғимараттары, үшінші тұлғалар алдында өндірістің тоқтауына немесе міндеттемелердің туындауына байланысты шығындарға батуы, Топ қызметі немесе апаттардың салдарынан жылжымайтын мүлік объектілеріне немесе қоршаған ортаға тигізетін залалдарға байланысты толық сақтандырылмаған. Топ әзірге толық сақтандырылмайынша, белгілі бір активтердің жоғалуы немесе бүлінуі Топтың қызметіне және қаржылық жағдайына біршама кері әсерін тигізеді деген қауіп бар.

Қоршаған ортаны қорғау мәселелері

Қазақстан Республикасындағы қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама қалыптасу сатысында және Қазақстан Республикасы мемлекеттік органдарының оның сақталуын қамтамасыз етуге қатысты ұстанымы үнемі өзгеріп отырады. Топ қоршаған ортаға әсер етуге байланысты өз міндеттемелеріне мерзімді бағалау жүргізеді. Міндеттеменің анықталуына қарай ол есепте дереу көрсетіледі. Азаматтық талап қою нәтижелері бойынша немесе заңнама шеңберінде қолданыстағы нормативтік актілерге өзгерістер енгізуге байланысты туындауы мүмкін әлеуетті міндеттемелер бағалауға жатпайды, бірақ олар маңызды болуы мүмкін. Солай бола тұрса да, қолданыстағы заңнаманы ағымдағы түсіндіруге сәйкес басшылық Топтың есептелген және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген, Топтың операциялық қызметінің нәтижелеріне немесе қаржылық жағдайына елеулі теріс әсер етуі мүмкін сомаларға қосымша ешқандай елеулі міндеттемелері жоқ деп есептейді.

Табиғатты қорғау заңнамасына сәйкес Топтың парниктік газдар шығарындыларына қосымша квоталар сатып алу бойынша заңды міндеттемелері бар. 2021 жылғы 31 желтоқсанға парниктік газдар шығарындыларына қосымша квоталар сатып алуға арналған резервтің баланстық құны 2,438,179 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсан: жоқ). 1-тармаққа сәйкес Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 295-інде квоталау субъектісі көміртегі квоталарының Ұлттық жоспарының қолданылу кезеңінде квоталанатын қондырғының қуаты ұлғайған жағдайда негізгі көміртегі квотасының көлемі болмаған немесе жеткіліксіз болған кезде қосымша көміртегі квотасын алу үшін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға жүгінеді. Электр энергиясына сұраныстың артуына байланысты өндіріс көлемінің ұлғайғанын ескере отырып, топта парниктік газдар шығарындыларына квоталар тапшылығы тәуекелі пайда болды 2022-2025 жылдарға арналған көміртегі квоталарының Ұлттық жоспарының жобасында қызметтің Электр энергетикасы саласы үшін көміртегі квоталарының көлемі бөлінді. Топ үшін электр энергиясын жоспарлы өндіруге және өнім бірлігіне парниктік газдар шығарындыларының үлестік коэффициентіне байланысты 2025 жылға дейін көміртегі квоталарының көлемі белгіленген. 2021 жылғы 2 қаңтарда ҚР Президенті 2021 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енетін Қазақстан Республикасының жаңа экологиялық кодексіне қол қойды. Жаңа экологиялық кодекске сәйкес 2025 жылдан бастап ТОП-50 кәсіпорын өз еркімен кешенді экологиялық рұқсатқа (бұдан әрі – «КЭР») көшеді. ТОП-50 кәсіпорынға «АлЭС» АҚ және ЕГРЭС-1 қосылды. Бұл құжат кәсіпорындардан ең озық қолжетімді технологияларды (бұдан әрі – «ОҚТ») енгізуді және ОҚТ-ға тән эмиссиялар нормативтеріне сәйкестікті талап етеді. ОҚТ тізбелерін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган 2023 жылғы 1 шілдеге дейін әзірлеуі тиіс. Кәсіпорындардың КЭР-ге ауысуының бүкіл процесі ерікті болып табылады, Алайда егер кәсіпорын КЭР-ге көшу туралы шешім қабылдаса, онда ынталандыру шарасы ретінде ол эмиссия үшін төлемдерден босатылады, ал егер бас тартса, онда эмиссия үшін төлемдер 2025 жылдан бастап 2 есе, 2028 жылдан бастап 4 есе, 2031 жылдан бастап 8 есе артады. «АлЭС» АҚ станцияларды жаңғыртуды іске асырудың басында КЭР-ге тиісінше ауыса отырып, өзінің энергия көздерінде ең озық қолжетімді технологияларды енгізу туралы шешім қабылдады. Қазіргі уақытта ГРЭС– 1 шығарындыларды азайту үшін жанарғы құрылғыларды реконструкциялау және шаң шығарындыларын азайту үшін сүзгілерді реконструкциялау бойынша 2025-2034 жылдарға арналған жабдықты қайта жанартудың алдын ала жоспары әзірленуде. 2021 жылғы 31 Желтоқсанда жаңа экологиялық кодекстің енгізілуі Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

Күл үйінділерін жоюға арналған резерв

Топтың табиғатты қорғау заңнамасына сәйкес, Топтың операциялық қызметінің қалдықтарын орналастыру полигоны болып табылатын күл үйінділерінің учаскесін жоюға қатысты заңды міндеттемесі бар. 2021 жылғы 31 желтоқсанда күл үйінділерін жоюға арналған резервтің баланстық құны 2,826,592 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 3,423,974 мың теңге).

Күл үйінділерін жоюға арналған қолда бар резервті бағалау Топтың техникалық-экономикалық негіздемемен және ағымдағы нормалар мен рекультивациялау жұмыстарын қалпына келтіру және жүргізу әдістеріне сәйкес инженерлік зерттеулермен бекітілген ҚР қолданыстағы табиғатты қорғау заңнамасын түсіндіруіне негізделген. Бұл бағалау кейінгі табиғатты қорғауға қатысты зерттеу жұмыстары аяқталып, қолданыстағы рекультивация және қалпына келтіру бағдарламаларын қайта қараған кезде өзгеруі мүмкін.

Күрделі сипаттағы міндеттемелер

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың жалпы сомасы 84,376,182 мың теңгеге негізгі құралдарды сатып алу бойынша шарттық міндеттемелері болды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 76,074,066 мың теңге).

Қарыздар бойынша ковенанттар

Топтың қарыздар бойынша белгілі бір ковенанттары бар. Бұл ковенанттарды сақтамау Топ үшін жағымсыз салдарға, соның ішінде қарыздар бойынша шығындардың өсуіне және дефолтты жариялауға әкелуі мүмкін. 2021 жылдың қорытындысы бойынша Топ қарыздар бойынша ковенанттардың нормативтік мәндерін орындады, сондай-ақ бұзушылық оқиғалары орын алған жағдайда шекті төмендету бойынша вейверлерді алды.

15. Салыстырмалы талдау (бенчмаркинг)

Бенчмаркинг – «Самұрық-Энерго» АҚ-ны басқарудың маңызды элементтерінің бірі. Бенчмаркингті жүргізу мақсаты «Самұрық-Энерго» АҚ-ның әлсіз және күшті жақтарын анықтау үшін шетелдердің ұқсас компанияларымен операциялық және қаржылық көрсеткіштерді салыстыру болып табылады. Бенчмаркинг үшін мына көрсеткіштер қолданылды:

- EBITDA margin (EBITDA маржасы);
- Қарыз/EBITDA
- қарыз қаражаты үлесінің коэффициенті (Қарыз/Меншікті капитал)
- Инвестицияланған капиталдың тиімділігі (ROIC);

Бенчмаркинг үшін төмендегідей ұқсас компаниялардың деректері пайдаланылды:

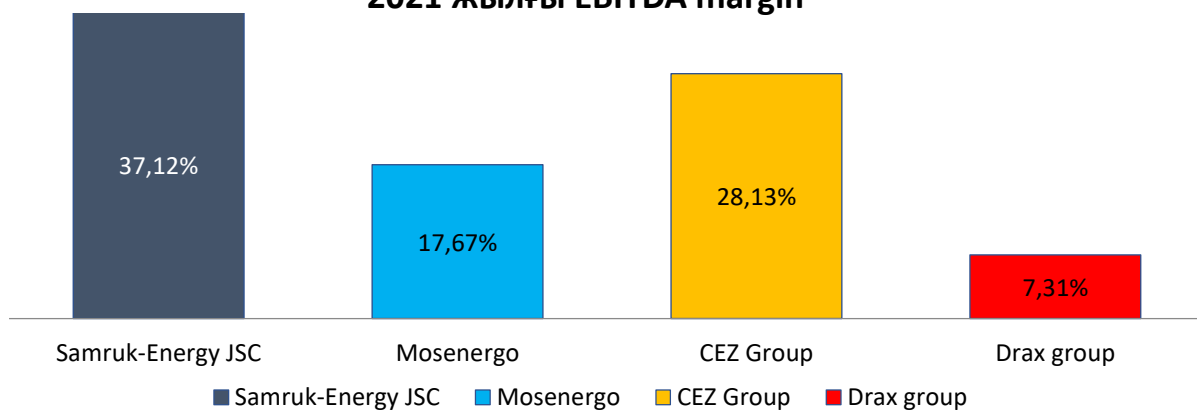
- Inter RAO UES PJSC (Ресей);
- CEZ Group (Чех Республикасы);
- Drax Group (Ұлыбритания).

Бенчмаркинг нәтижелері:

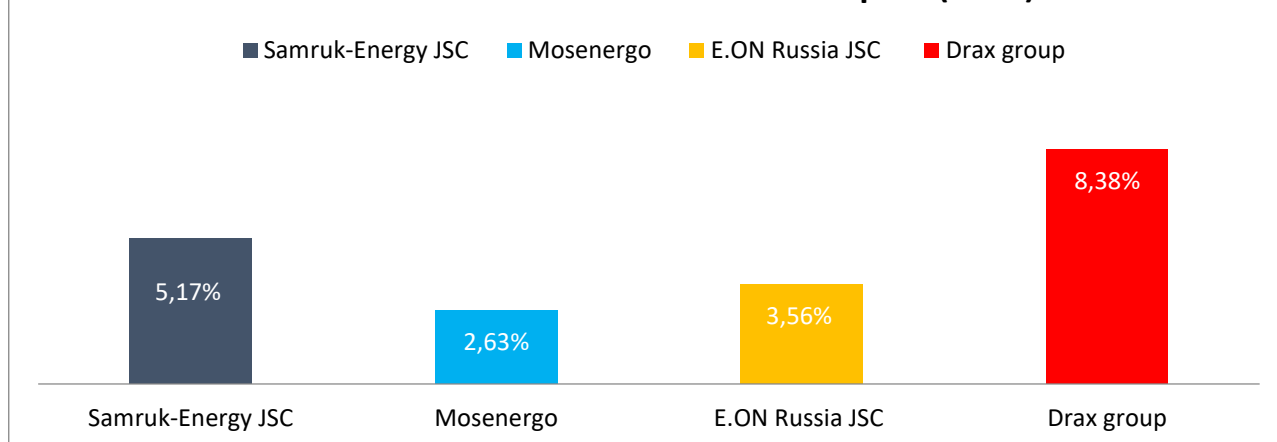
Критерий	Мера	Статус	Min -----Бенчмаркинг-----Max
EBITDA margin	%		Drax Group (7,31) МосЭнерго (17,67) CEZ (28,13) СЭ (37,12)
Долг/EBITDA	коэффициент		МосЭнерго (0,77) CEZ (1,75) СЭ (2,41) Drax Group (2,76)
Долг/СК	коэффициент		МосЭнерго (0,10) СЭ (0,59) CEZ (0,68) Drax Group (0,81)
ROIC	%		МосЭнерго (2,63) CEZ (3,56) СЭ (5,17) Drax Group (8,38)

 Лучшее среднего показателя по аналогам
  Соответствует среднему показателю по аналогам
  Хуже среднего показателя по аналогам

2021 жылғы EBITDA margin

2021 жылғы Return on Invested Capital (ROIC)

Источник: ru.investing.com

Қазіргі кезде шетелдік ұқсас компаниялармен салыстырғанда, Самұрық-Энергоның кейбір көрсеткіштері бойынша нәтижелері төмен.

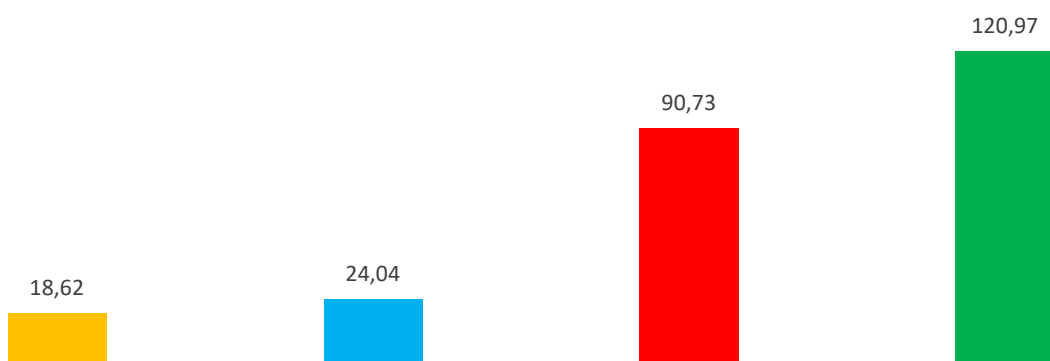
Қаржылық тұрақтылық көрсеткіштері Самұрық-Энергоның қолжетімді қаржылық левереджді толықтай пайдаланатынын көрсетеді.

Сонымен қатар, **EBITDA margin** көрсеткіші бойынша, «Самұрық-Энерго» өзінің ұқсас компанияларынан басым түседі. Бұл көрсеткіш сатудан түсетін кірістің жоғары екенін көрсетеді. **ROIC** көрсеткіші (салынған ұзақ мерзімді капиталдың рентабельділігі) бойынша Самұрық-Энерго өзге еуропалық ұқсас компаниялардың деңгейінде. Десек те, осы көрсеткіш бойынша «Самұрық-Энерго» қызметінің экономикалық талаптары ұқсас келетін ресейдің холдингінен едәуір төмен деңгейде, бұл инвестициялардың тиімділігін (рентабельділігін, қайтарымдылығын) арттыру қажеттігін көрсетеді.

Бұл ретте «Самұрық-Энерго» АҚ-ның ұқсас жария компанияларға қарағанда ҚР Үкіметіне тиесілі екенін атап өту қажет, осыған байланысты Қоғам мемлекеттік саясаттың электр энергетикасы саласындағы жолсерігі болып табылады. Осыған орай, сондай-ақ энергетикалық сектордың мейлінше тозуына байланысты 2009 жылдан бастап әлеуметтік маңызы бар инвестициялық жобалар (Қазақстан Республикасы энергетикалық жүйесінің сенімділігі мен үздіксіз жұмыс істеуіне бағытталған) іске асырылды, бұл инвестицияланған капиталдың едәуір өсуіне әкеліп соқты, сәйкесінше инвестициялардың рентабельділік көрсеткішін төмендетті.

Қазақстан Республикасында ұқсас компаниялар елдерімен салыстырғанда электр энергиясына тариф деңгейінің төмен болуы инвестициялардың рентабельділік көрсеткіштеріне әсер ететін қосымша фактор болып табылады.

**2021 жылы электр энергиясына белгіленген орташа тариф,
теңге/кВтс**

Ел	кВтс үшін орташа тариф	Теңгемен/кВтс	2021 жылғы жағдай бойынша орташа бағам
Қазақстан	18,62 теңге	18,62 теңге/кВтс	
Ресей	4,16 рубль	24,04 теңге/кВтс	5,78 теңге/рубль
Чехия	0,18 еуро	90,73 теңге/кВтс	504,04 теңге/еуро
Ұлыбритания	0,24 еуро	120,97 теңге/кВтс	

Дереккөз: Еуростат, Росстат

